

SLOVENSKI

Izdava: časopisno-izdajniško podjetje "Slovenski" / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiskarna: "Slovenski poročevalac" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II, telefon 23-522 do 23-526 / Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601 / Te 163 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalac

OBISK PREDSEDNICE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Gospa Pandit na obisku v Makedoniji

Slovesen sprejem na letališču v Skoplju — Po sprejemu pri Lazarju Koliševskemu si je ga. Pandit ogledala univerzo in cerkev sv. Spasa

Skoplje, 24. jun. Po tridnevem bivanju v Beogradu je predsednica Generalne skupščine ga. Vidija Lakšmi Pandit davi nekoliko po 9. uri s posebnim letalom prispela v Skoplje. Spremljajo jo indijski veleposlanik v Beogradu g. Binaj Ranjan Sen, svetnik indijskega ministrstva za zunanje zadeve g. Bajpai in prvi sekretar v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Dejan Kostić.

Na letališču v Skoplju so go. Pandit sprejeli in pozdravili predsednik narodnega saborja Makedonije Lazar Koliševski, predsednik izvršnega sveta Makedonije Ljupčo Arsov, člani izvršnega sveta Vera Aceva in Filip Brajkovski, predsednik mestnega ljudskega odbora Vasil Djorgov in drugi. Z letališča se je ga. Pandit odpeljala v mesto, nakar jo je v palači narodnega saborja Makedonije sprejel predsednik Narodnega saborja Lazar Koliševski in se z njo dje časa razgovarjal. Navzoča sta bila tudi indijski veleposlanik g. Sen in svetnik indijskega ministrstva za zunanje zadeve g. Bajpai. Predsednica Generalne skupščine se je zanimala za gospodarski in kul-

NAČRTI ZA SPORAZUM O BALKANSKI ZVEZI IZDELANI

Beograd, 24. junija. (Tanjug) V državnem sekretariatu za zunanje zadeve se je zvedelo, da je jugoslovanska mešana komisija za izdelavo načrta trojne vojaško-politične zveze končala delo. Jugoslovanski predlog so danes poslali v proučitev grški in turški vladi.

Jugoslovanska vlada je prešla tudi predloge grške in turške mešane komisije.

V Beogradu izražajo zadovoljstvo, ker delo mešanih komisij poteka hitro in uspešno. Sestale se bodo 28. junija v Atenah in izdelale skupni predlog, ki ga bodo nato poslali grški, turški in jugoslovanski vladi v končno odobritev.

Gospa Lakšmi Pandit na svečanem kosilu, ki ga je priredil njej na čast predsednik Ljudske skupščine tov. Moša Pijade.

Mendès France o razgovoru s Ču En Lajem

Francoska skupščina odločila razpravo o interpelacijah

Pariz, 24. junija. (Tanjug). Novi predsednik francoske vlade Pierre Mendès France je danes zaznamoval prvo zmagovito narodni skupščini. Pri glasovanju o določitvi dneva debate o interpelacijah v zvezi s sestavo vlade, je skupščina s 433 glasovi proti 23 odločila razpravljati o teh interpelacijah. Parlamentarna skupina ljudskega republikanskega gibanja se je glasovanja vzdrla, da bi tako olajšala napore Mendès Francea za »ustavitev sovražnosti v Indokini«.

Predsednik vlade Mendès

VREME

Napoved za petek: Lepo vreme s spremenljivo oblačnostjo. Predvsem poudarjena kratkotrajna krajevna plomba. Temperatura ponoči med 10 in 15, na Primorskem okoli 20, podnevi pa med 23 in 28°C.

Ga. Pandit položila vence na grob neznanega junaka

Ga. Pandit je obiskala Svetozarja Vukmanovića in Djurico Jojkića — Popoldne je indijski veleposlanik priredil cocktail party v njeno čast

Beograd, 24. jun. (Tanjug). — Predsednica Generalne skupščine z združenih narodov ga. Vidija Lakšmi Pandit je včeraj dopoldne obiskala podpredsednika zveznega izvršnega sveta Svetozarja Vukmanovića ter predsednika mestnega ljudskega odbora Beograda Djurico Jojkića, kjer se je zlasti zanimala za organizacijo krajevnih oblasti. Zatem si je ogledala središče za usposabljanje invalidov FLRF. Popoldne je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković s soprogo priredil na Avali kosilo na čast go. Pandit, kjer so bili poleg indijskega veleposlanika Sena in svetnika Bajpaja navzoči ugledni predstavniki zveznega izvršnega sveta in zveznega zbora.

Popoldne je ga. Pandit položila vence na grob neznanega junaka na Avali, učenke osemletne šole iz Belega potoka in 15. beograjske gimnazije pa so ji nato izročile šopke cvetja.

Včeraj popoldne je indijski veleposlanik g. Binaj Ranjan Sen priredil cocktail party v čast predsednice Generalne skupščine, na katero so prišli podpredsedniki zveznega izvršnega sveta Aleksandar Ranković, Svetozar Vukmanović in Rodoljub Čolaković, člani izvršnega sveta, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in drugi visoki državni funkcionarji, zastopniki javnega in kulturnega življenja ter člani diplomatskega zbora. Pred hotelom »Majestic«, kjer je bila cocktail party, je go. Pandit čakala velika množica ljudi, ki ji je priredila manifestacije. Zvečer si je ga. Lakšmi Pandit ogledala predstavo »Kola« v sindikalnem domu »Braća Stamenkovići«, kjer so bili navzoči tudi visoki jugoslovanski funkcionarji s soprogrami.

Danes ob 13. uri je predsednik narodnega saborja Makedonije Lazar Koliševski priredil kosilo na čast predsednice Generalne skupščine go. Pandit. Razen indijskega veleposlanika g. Sena in svetnika indijskega ministrstva za zunanje zadeve g. Bajpaja so bili na kosilu predsednik izvršnega sveta Makedonije Ljupčo Arsov, članica izvršnega sveta Vera Aceva, predsednik odbora za gospodarstvo republiškega sveta narodnega saborja Makedonije Vidjoje Smilevski, poveljnik skopljanske vojaške oblasti generalni podpolkovnik Rade Hamović, predsednik mestnega ljudskega odbora Skoplja Vasil Djorgov, rektor skopljanske univerze dr. Marin Katalinić in drugi.

Franca Zagožna je treba vrniti v 48. urah

Bruselj, 24. junija. (Tanjug) Prizivno sodišče v Liegeu je danes potrdilo sodbo prvostopenega sodišča v Verviersu z dne 15. januarja t. l., s katero priznava 11-letnega Jugoslavana Franca Zagožna, ki ga je med vojno posvojila družina Chantain, zakonitemu očetu Josipu Zagožnu. Sodišče je odločilo, da je treba v 48 urah po izreku sodbe izročiti malega Franca pravnemu zastopniku njegovega očeta, da ga bodo repatriirali v Jugoslavijo. Kot je znano, je Franc Zagožen po izreku prve sodbe jeseni 1953 izginil in ga od tedaj niso našli. Prevladuje mnenje, da je družina Chantain poslala malega Franca v Nemčijo, da bi preprečila njegovo izročitev zakonitemu očetu.

Seminar o sistemu nagrajevanja v pogojih delavskega upravljanja

Ljubljana, 23. junija. Z namenom, da bi v novih pogojih vloge sindikatov v boju za nadaljnjo izgradnjo socializma skupno proučili nekatera bistvena in v tem trenutku najvažnejša vprašanja našega javnega življenja ter zaključke nato praktično uporabljali pri delu v sindikalnih organizacijah na svojem področju, je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije organiziral poseben seminar o temi »Delovno razmerje in tarifna politika v pogojih delavskega upravljanja pri nas«.

Seminarju prisostvuje okoli 50 članov Republiškega sveta in vodilnih funkcionarjev okrajnih in krajevnih sindikalnih svetov ter bo trajal štiri dni. V nedeljo, 27. t. m. pa se bo sestal plenum Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije na svojem XIII. zasedanju ter bo razpravljal o vlogi sindikatov v nadaljnjem boju za izgradnjo socializma.

Tudi gospodarjenje z lovom vsklajeno s splošnimi načeli našega gospodarstva

Predlogi zakona o lovu, zakona o sladkovodnem ribištvu in zakona o omejitvi predelave lesa iglavcev pred gospodarskima odboroma Ljudske skupščine LRS

Ljubljana, 24. jun. Dopoldne se je začelo zasedanje gospodarskega odbora republiškega zbora in gospodarskega odbora zbora proizvajalcev ljudske skupščine LRS. Na dnevnem redu obeh zasedanj je obravnavanje predloga zakona o lovu, predloga zakona o sladkovodnem ribištvu in predloga zakona o omejitvi predelave lesa iglavcev.

V odboru za gospodarstvo republiškega zbora so pod predstvom predsednika odbora Ivana Mačka najprej načelno obravnavali predlog zakona o lovu ter predlog zakona o sladkovodnem ribištvu. V načelni razpravi je prvi govoril podpredsednik izvršnega sveta dr. Marjan Brečelj, ki je poudaril, da sta oba zakonska predloga izdelana na istih načelih. Po teh zakonih se je že dalj časa čutila potreba in so željo po njih izražale zlasti lovski in ribiške organizacije. Zakona o sladkovodnem ribištvu doslej sploh nismo imeli; leta 1946 so izšli le predpisi o ribolovu, leta 1949 pa je izšel zakon o lovu, ki pa je danes že zastarel. Z novim zakonom bomo tudi lov vsklajali s splošnimi načeli, ki veljajo danes v našem gospodarstvu, z zakonom o ribolovu pa bomo to področje sistematično uredili.

Po novem zakonu je lov panoga narodnega gospodarstva. Po zakonu iz leta 1949 so takratni republiški gozdarski in kmetijski organi dajali v zakup lovišča lovskim organizacijam, po novem zakonu pa izvršujejo upravno funkcijo na področju lova okrajni ljudski odbori. Gospodarstvo z lovišči je prepuščeno lovskim organizacijam. Če obstoja na področju določenega lovišča lovski družina, je okrajni ljudski odbor dolžan, dati lovišče tej družini v gospodarjenje. Naše lovstvo se je namreč tako daleč razvilo, da so naše lovške organizacije danes sposobne izvrševati to gospodarjenje. S tem se na še enem, novem področju prenaša upravljanje na družbene organizacije. V skladu z dejstvom, da je izročeno gospodarjenje lovskim organizacijam in zvezam, pa je tudi načelo, ki je sprejeto v novem zakonu, namreč, da te organizacije same poravnava škodo, ki izvira iz lova. Po omejitvi zakonu je bila država dolžna, poravnati škodo. Po zakonu mora vsaka lovška organi-

zacija pospeševati lov in si prizadevati, da bo njeno delo uspešno. Vsaka lovška organizacija mora imeti izprašanega lovskega čuvaja, ki je zaprežen in opravljala deloma tudi nalogo upravnega organa. Lovska zveza ima pravico izključiti lovsko družino, ki ne opravlja v redu svojih nalog, iz svoje organizacije, okrajni ljudski odbor pa ji mora v takem primeru odvzeti pravico do gospodarjenja v lovišču.

To so osnovna načela novega lovškega zakona. Načela zakona o sladkovodnem ribištvu so v bistvu ista, razlika je samo v tem, da te panoge organizacijsko zaradi značaja revirjev in značaja pagona ni mogoče razdeliti na okraje, kot je to v primeru lova.

V nadaljevanju načelne razprave je član odbora tov. Matvež Hacc predlagal, da se poljske zajca črta s seznama zaščitene divjadi zaradi škode, ki jo povzročajo kmetijstvu, zlasti še sadjarstvu. Podpredsednik izvršnega sveta dr. Marjan Brečelj je nato pojasnil, da je v 9. členu predloga zakona predvideno, da okrajni ljudski odbor v primeru, da je divjad tako razmnožila, da dela preveliko škodo, lahko odredi, da lovška družina škodljivo divjad primerno zniža. Tajnik ljudske skupščine Miha Potočnik je opozoril, da je Francija dežela vinogradništva in sadjarstva, pa je od nas celo uvažala žive zajce za razplod in to po 12 dolarjev komad. Član odbora tov. Viktor Avbelj je med drugim poudaril, da prihaja do škode po zajcih zlasti zato, ker celo tisti, ki delajo nove nasade sadnega drevja, ničesar ne ukrenajo za zaščito dreves. Da je taka zaščita možna, priča primer 12 ha velikega nasada v Šoštanjskem okraju, ki je zaščiten s tem, da so vsa drevesa dobro ovita. Tov. Avbelj je izrazil mnenje, da je zlasti v sadjarstvih okoliših treba dovoliti večji odstrel zajca.

Predsednik odbora tov. Ivan Maček je dejal, da o škodi, ki jo povzročajo zajci, najbolj vpijejo zaostali kmetje, ki sami prav nič ne storijo, da bi zaščitili svoje nasade. Podčrtal je tudi, da je v vseh evropskih državah zajec zaščiten in to celo v tistih, kjer imajo neprimerno več divjadi kakor pri nas.

(Solska vrata so se zaprla) — Mnogi odličnjaki so prejeli pri znanja za svoj trud v šol. letu

SEJA ODBORA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO

Trije novi zakonski predlogi

Na dnevnem redu so bili predlogi zakona o socialnih zavodih, o babiški službi in o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol

Ljubljana, 24. jun. Na dnevnem redu današnje seje odbora za zdravstvo in socialno politiko republiškega zbora ljudske skupščine je bila razprava in sklepanje o predlogih zakona o babiški službi, zakona o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol ter popoldne o predlogu zakona o socialnih zavodih. Ti zakonski predlogi bodo predloženi ljudski skupščini na zasedanju 29. junija.

Obrazložitev prvega in drugega zakonskega predloga je na dopoldanski seji podal sekretar Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS Ljubo Piskur. Navedel je, da ima babiška služba v Sloveniji močno tradicijo, saj smo lani praznovali 200-letnico

babiške šole. Ker v tem času ni bilo dovolj zdravstvenih ustanov, je bilo delo babic še posebej pomembno. Kljub vsemu pa ta služba do leta 1947 ni bila javna služba splošnega pomena. Ko se je po vojni povečala zmogljivost poročnišnic, beležimo danes že pol porodov v bolnišnicah. Ta porast je visok tudi zaradi tega, ker uživajo vse državljanke v poročnišnicah brezplačno oskrbo.

V sedanjih pogojih naj bi bila babica na terenu ne samo porodna pomočnica, marveč tudi zdravstveno-prosvetna delavka in zdravstvena delavka na področju zaščite matere in otroka. Zakonski predlog ima namen poudariti prav to kurativno in preventivno zdravstveno vlogo babic ter prepodorno zaščito mater in otrok. Dosedanji predpisi o babiški službi ne ustrezajo več tudi zaradi tega, ker obstojajo v občinskih ljudskih odborih že mnogi zdravstveni domovi, v katerih je vključena tudi babiška služba. S tem zakonom se predlaga popolna socializacija babiške službe.

Poslanci so v načelni razpravi o zakonskem predlogu poudarili potrebo večje strokovne izobrazbe babic, zlasti zaradi njihove razširjene delavnosti; dalje so govorili o večji strukturi v nagrajevanju, razpravljali o pokojninah starih babic, ki bi jih bilo verjetno treba rešiti pri reviziji predpisov o pokojninskem zavarovanju in prav tako navajali pomanjkanje babic na podeželju. Predlagali so, naj bi

Nov zakonski predlog o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol določa, da se kot take šole ustanovijo Višja šola za medicinske sestre, Višja šola za fizioterapevte in za röntgenske pomočnike vseh v Ljubljani. Pouk na višji šoli za fizioterapevte in za röntgenske pomočnike traja dve leti, na višji šoli za medicinske sestre pa tri leta. Na te višje šole se lahko prišlejo kandidati, ki imajo popolno srednjo šolo z zrelostnim izpitom ali ustrezno srednjo strokovno šolo z diplomskim izpitom. SP

Amandman o socialnem skladu

Na popoldanski seji je odbor razpravljal o predlogu zakona o socialnih zavodih. Sekretar Ljubo Piskur je v obrazložitvi navedel, da je danes 546 socialnih zavodov raznih vrst, od teh 509 za mladino in 37 za odrasle, v tem ko jih je bilo pred vojno vsega 55. Predvsem primanjkuje specialnih zavodov. Navedel je, da je v LRS 16.000 mladine v starosti do 18 let pod skrbništvom.

Glede materialnih pogojev socialnih zavodov je omenil, da so oni uameščeni v glavnem v improviziranih poslopih, da ljudski odbori niso imeli dovolj sredstev ali pa je manjkalo razumevanja, da bi dali več proračunskih sredstev za te ustanove. Prav tako primanjkuje v teh zavodih strokovnega kadra. Glede domov za stare in onemogle je navedel, da so hoteli nekateri ljudski odbori reševati na račun teh domov stanovanjska vprašanja.

V nadaljevanju svoje obrazložitve je poudaril, da zasleduje zakonski predlog med drugim namen, da bi se dala večja iniciativa za ustanavljanje takih zavodov ljudskim odborom in društvom, kar je novost. Dalje želi zakon zainteresirati državljanke za te ustanove preko družbenega upravljanja.

V načelni razpravi so ljud-

se v babiško šolo sprejemale predvsem kandidatke iz tistih krajev, kjer so kadrovske potrebe največje, okraj pa naj bi se brigali, da pošljejo potrebno število slušateljic v te šole, ki imajo, kot druge medicinske šole, nalogo sprejemati predvsem dijake, ki jih pošiljajo okrajni ljudski odbori.

Med najbistvenejšimi določili novega zakonskega predloga naj navedemo samo nekatere: Babiška služba je sestavni del zdravstvenih služb zdravstvenih domov; mesta se oddajajo na podlagi razpisa. Svojo službo opravljajo babice v svojem okolju, ki ga določijo in spreminjajo svet za zdravstvo in socialno politiko OLO ali MLO na predlog okrajnega oziroma mestnega zdravstvenega doma. Za svoje delo in pomoč ne sme babica zahtevati od strank nobene nagrade v denarju ali naravi in ne smejo poleg babiške službe opravljati nobenega drugega poklicnega dela. Zasebna babiška praksa ni dovoljena. Njihovo strokovno delo nadzoruje zdravnik, ki ga je določil zdravstveni dom.

Pri obrazložitvi zakonskega predloga o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol je sekretar Ljubo Piskur poudaril, da gre tu le za potrditev konkretnega obstoječega stanja. Navedel je razne težave, ker rang teh šol zakonsko še ni bil urejen.

Nov zakonski predlog o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol določa, da se kot take šole ustanovijo Višja šola za medicinske sestre, Višja šola za fizioterapevte in za röntgenske pomočnike vseh v Ljubljani. Pouk na višji šoli za fizioterapevte in za röntgenske pomočnike traja dve leti, na višji šoli za medicinske sestre pa tri leta. Na te višje šole se lahko prišlejo kandidati, ki imajo popolno srednjo šolo z zrelostnim izpitom ali ustrezno srednjo strokovno šolo z diplomskim izpitom. SP

Obveščamo ljudske odbornike MLO glavnega mesta Ljubljane, da bo v petek, dne 25. junija 1954, ob 16.30 uri v klubskih prostorih MLO, Ljubljana, Kresjca

Takoj po končani skupni seji bosta v istih prostorih izobraženi in sicer: XX. seja mestnega zbora in XVIII. seja zbora proizvajalcev. Iz skupščinske pisarne MLO

XX. seja mestnega zbora in XVIII. seja zbora proizvajalcev. Iz skupščinske pisarne MLO

S PLENUMA CENTRALNEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

Sprejeta so bila priporočila zveznega odbora SZDL o nalogah sindikata v boju za socializem

V dvorani delavske univerze v Beogradu se je v sredo dopoldne začela plenarna seja centralnega sveta Zvezne sindikatov Jugoslavije, ki je razpravljala o nalogah sindikatov na osnovi sklepov nedavne plenarne seje zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva. Referat je podal predsednik centralnega sveta ZSJ Djuro Salaj.

V imenu zveznega odbora SZDL je plenumu prisostvoval član predsedstva Krsto Popivoda. Na plenumu se je zbralo več kot 300 sindikalnih funkcionarjev in aktivistov iz vse države.

V začetku svojega referata je predsednik Centralnega sveta sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj poudaril pomen sestanka Zveznega odbora SZDL, katerega sklepi in priporočila, zlasti pa govora tov. Tita in Kardašija, naj bodo temeljna orientacija za nadaljnje delo sindikatov.

V socialistični graditvi imamo vsi isto politiko

Ko je govoril o značaju sindikatov v socialističnem družbenem redu, o vprašanju, ki so mu posvetili na plenumu Zveznega odbora SZDL posebno pozornost, je rekel, da sindikati pri nas niso in tudi ne morejo biti nekakšna politična organizacija, ki uveljavlja svojo posebno politiko, ker imajo v pogojih socialistične graditve vsi zavestni družbeni činitelji isto politiko in skupne cilje.

Sindikati kot organizacija delavskega razreda, ki je v naši deželi vodilna družbena sila, nimajo proti komu nastopati, nimajo od koga kaj izsiljevati, ker je upravljanje podjetij kakor tudi odločanje o gospodarskih vprašanjih, o razdelitvi narodnega dohodka, o delovnih pogojih, o življenjskem standardu (če dalje bolj v rokah delavskega razreda in ker se razvija v kolektivnih proizvodnjah in po drugih delovnih ljudeh, v komunah in v okviru širših družbenih skupnosti. Nekatere organizacije in voditelji pri posameznih ukrepih niso računali z možnostmi naše gospodarske moči niti s spremembami družbenimi odnosi. Ponekod je nerazumevanje teh načel, spraviilo nekatere organizacije v položaj, da so nepravilno gledale na razne družbene organe, kakor da ne gre za organe istega razreda, ki s specifičnimi nalogami in specifičnimi metodami delajo za ista načela in za uresničitev istih ciljev. To pa ne pomeni, da bi v praksi naših sindikatov ne bilo tudi nasprotnih težej. Ponekod ni bilo odpora niti takrat, kadar je šlo za očitne nepravilnosti in birokratizem. Takšni pojavi ne naprotujejo le keristim gibanja vseh sil v socialistični graditvi, marveč so tudi v načelu zgrešeni.

Metode dela v sindikatih

Tudi metode dela v sindikatih morajo biti prilagojene njihovim funkcijam in značaju. V delu organizacij in vodstev mora biti prva naloga odločno obravnavanje konkretnih problemov, vsakdanjih praktičnih vprašanj, učinkoviti ukrepi za boljši in kulturnejši življenjski standard. Iz tega izvira potreba in nujnost, da sindikati kot celota in posamezne organizacije sodelujejo pri sprejemanju sklepov in prevzemajo zanje tudi odgovornost. Predstavniki sindikatov naj aktivne sodelujejo v delu predstavniških organov, družbenih organov upravljanja, delavskih svetov, raznih komisij itd., ker si niti polnega sodelovanja niti odgovornosti ne moremo misliti brez neposrednega sodelovanja pri sprejemanju sklepov. Metode delovanja in dejavnosti sindikatov ni treba, da bi bile politične in tudi nalog sindikatov ni treba izpolnjevati s takšnimi oblikami političnega dela, ki so lastne Socialistični zvezi kot splošni politični organizaciji. Sindikati naj usmerjajo delavce v Socialistično zvezo.

Ce povečajo pozornost delavskim organom upravljanja, če večje širše sloje delavcev na delavske svete če se bo v skupščinah zavodov za socialno zavarovanje čedalje več delavcev učilo obravnavati socialne in družbene probleme, bo vse to najboljši način, da bodo delavci, uslužbenci in inteligenca naše dežele politično in družbeno dejavnejši, da bodo z večjo vnetostjo sodelovali v delu SZDL.

V delavskih svetih je zdaj nad 150.000 delavcev in uslužbencev, v mestnih in okrajnih zbiorih proizvajalcev pa 9.200 odbornikov. V skupščinah zavodov za socialno zavarovanje je 10.000 do 12.000 zavarovancev. To je najboljšje potrdilo, da smo vzpostavili široko omrežje družbenih organov, ki so najboljša šola družbene dejavnosti in praprava na politično delo delavskega razreda.

V socialistični skupnosti ne more biti protislovij med koristimi celote in individualnimi koristimi

Na plenumu Zveznega odbora SZDL so zlasti poudarjali, da je treba povezati individualne in kolektivne koristi, da morajo sindikati delovati kot organizacija, ki predstavlja delavski razred kot celoto glede na posamezne delovne kolektive ali posamezne delavce. V socialistični družbeni skupnosti v načelu ne more biti protislovij med koristimi celote in individualnimi koristimi. Upoštevanje koristi celote glede na posamezne delavce in nasprotno, zlasti pa če ne upravičene zahteve posameznih skupin ne uveljavljajo na račun drugih skupin ali celote, je važno v več ozirom. Predvsem ima socialistična skupnost vse pogoje, da se harmonično razvija, vsak posameznik pa v uresničevanju koristi celote mora in mora upoštevati tudi svoje koristi. Z našim družbenim redom so nezdružljivi kakršnikoli privilegiji, sebično poudarjanje zahtev pa gre zmeraj neogibno na račun drugega dela delavskega razreda in ostalega prebivalstva. Z zamenjavanjem koristi celote oz. razne vrste partikularizma v podjetjih in komunalnega lokalizma preprečujejo vsestranski in skladen razvoj celotnega socialističnega družbenega reda in gospodarskega sistema. Zapostavljanje upravičenih posameznih ali skupinskih koristi pomeni ponekod tudi nevarnost, da bi gospodarski sistem kompromitirali in zmanjšali gnotno poudbo neposrednih proizvajalcev. Poudba pa je eno najbolj bistvenih načel našega gospodarskega sistema. Vsi takšni pojavi utegnejo škodovati tudi enotnosti delavskega razreda in zato so škodljivi tudi z moralno-političnega stališa.

mezne delavce. V socialistični družbeni skupnosti v načelu ne more biti protislovij med koristimi celote in individualnimi koristimi. Upoštevanje koristi celote glede na posamezne delavce in nasprotno, zlasti pa če ne upravičene zahteve posameznih skupin ne uveljavljajo na račun drugih skupin ali celote, je važno v več ozirom. Predvsem ima socialistična skupnost vse pogoje, da se harmonično razvija, vsak posameznik pa v uresničevanju koristi celote mora in mora upoštevati tudi svoje koristi. Z našim družbenim redom so nezdružljivi kakršnikoli privilegiji, sebično poudarjanje zahtev pa gre zmeraj neogibno na račun drugega dela delavskega razreda in ostalega prebivalstva. Z zamenjavanjem koristi celote oz. razne vrste partikularizma v podjetjih in komunalnega lokalizma preprečujejo vsestranski in skladen razvoj celotnega socialističnega družbenega reda in gospodarskega sistema. Zapostavljanje upravičenih posameznih ali skupinskih koristi pomeni ponekod tudi nevarnost, da bi gospodarski sistem kompromitirali in zmanjšali gnotno poudbo neposrednih proizvajalcev. Poudba pa je eno najbolj bistvenih načel našega gospodarskega sistema. Vsi takšni pojavi utegnejo škodovati tudi enotnosti delavskega razreda in zato so škodljivi tudi z moralno-političnega stališa.

Sodelovanje v krajevnih skupnostih

Ko se je dotaknil vprašanja zaščitnih funkcij, ki je tudi povezano z značajem sindikatov, je Djuro Salaj poudaril, da zaščitna funkcija sindikatov ni v tem, da ščitijo delavski razred pred nekom, marveč da mu pomagajo, da sam sprejema najboljše sklepe, da sam kar najbolj skrbi zase in za svojo socialistično skupnost, ki mu edina lahko omogoči ureditev vseh njegovih vprašanj. Škodljivo in nekoristno bi bilo, če bi iz tega povzeli sklep, da se sindikati ni treba boriti proti raznim nepravilnostim, izigravanju in pačenju predpisov, proti vsemu, kar ogroža koristi posameznika ali posameznih delovnih kolektivov. V naših razmerah je boj proti nezakonitosti pravzaprav boj za boljše delo, za uspešnejše delovanje in smotnejše odločanje samih samoupravnih organov.

Naš sindikat se mora orientirati na krajevne skupnosti in gospodarske organizacije. Ker se bo v prihodnje obseg pravic komun in podjetij še povečal, je

Sodelovanje v krajevnih skupnostih

Ko se je dotaknil vprašanja zaščitnih funkcij, ki je tudi povezano z značajem sindikatov, je Djuro Salaj poudaril, da zaščitna funkcija sindikatov ni v tem, da ščitijo delavski razred pred nekom, marveč da mu pomagajo, da sam sprejema najboljše sklepe, da sam kar najbolj skrbi zase in za svojo socialistično skupnost, ki mu edina lahko omogoči ureditev vseh njegovih vprašanj. Škodljivo in nekoristno bi bilo, če bi iz tega povzeli sklep, da se sindikati ni treba boriti proti raznim nepravilnostim, izigravanju in pačenju predpisov, proti vsemu, kar ogroža koristi posameznika ali posameznih delovnih kolektivov. V naših razmerah je boj proti nezakonitosti pravzaprav boj za boljše delo, za uspešnejše delovanje in smotnejše odločanje samih samoupravnih organov.

Naš sindikat se mora orientirati na krajevne skupnosti in gospodarske organizacije. Ker se bo v prihodnje obseg pravic komun in podjetij še povečal, je

Pomoč ZSI poplavljenecem

Na popoldanski seji je plenum sprejel sklepe, v katerih je v celoti pritril priporočilom in ugotovitvam zveznega odbora SZDL o vlogi in nalogah sindikatov v boju za socializem, ter sklenil, da bo kongres sindikatov Jugoslavije novembra v Beogradu.

Sklenili so, da bodo žrtvam poplav dodelili pomoč v znesku 355 milijonov din. Prizadetim v Celju bodo dali 2 milijona, v Ugljeniku, Banovcih in Suhau 1,25 milijona, v Slavonkem Brodu in Samboru pa 300.000.

Cigarete po prostih cenah?

Nikakor ne gre, da bi posamezna podjetja reševala svoje finančne težave na breme potrošnikov

Beograd, 24. junija. Na današnjem posvetovanju predstavnikov tobačnih tovarn je prišel na dnevni red predlog nekaterih tovarn, da preidemo v državi na pristo formiranje maloprodajnih cen tobačnih izdelkov. To prsto formiranje cen naj bi veljalo za tobačne tovarne, ne pa tudi za trgovsko mrežo. Tovarne trdijo, da pogosto ne morejo izpolniti svojih obveznosti, ker so cenne tobačnih izdelkov vnaprejšje določene, medtem ko morajo kupovati po prostih cenah vse surovine in ves material, ki je potreben v proizvodnji cigaret. Po nekaterih trditvah tudi ni pravega razmerja v cenah posameznih kvalitetnih skupin tobaka, kar povzroča precejšnje težave v tehnološkem procesu proizvodnje. Tako je na primer povpraševanje po tretji kvalitetni skupini tobaka zelo majhno, spričo česar so tovarne prisiljene, da kopirajo to vrsto tobaka po skladiščih ali da ga dajejo v cigarete IV. kvaliteten skupine, to je v »Dravo«.

Za primer, da ne bi mogli preiti na prsto oblikovanje maloprodajnih cen tobačnih izdelkov, predlagajo tovarne nekatere spremembe v cenah posameznih cigaret, ne da bi se zaradi teh sprememb količjak spremenil skupni finančni efekt davka na promet. Po tem predlogu naj bi se »Drava« podražila od 26 na 28 din, »Zeta« in podobne cigarete naj bi se pocenile od 38 do 34 din, »Drina« in podobne cigarete pa od 60 na 55 din.

Na posvetovanju je prišla do izraza še trditev, da sedanje maloprodajne cene tobaka ne ustrezajo tržnim prilikam in da so tovarne zato pogosto v težkem finančnem položaju, iz katerega si kdaj pa kdaj poiskajo izhoda s tem, da zmanjšujejo obseg cigare-

te, poslabšajo kvaliteto in podobno. Za trditve ni drugega, kakor priznanje tobačne industrije, da ne skrbi za standardno kvaliteto, kar je nedolgo tega že bilo ostro kritizirano v Ljudski skupščini in v javnosti.

S tem v zvezi so mnogi drugi, med njimi tudi zvezna industrijska zbornica, dali resne pripombe, ne samo na kvaliteto tobaka, temveč tudi na kvaliteto nekaterih drugih izdelkov široke potrošnje. Ob tem so bili dan tudi razni predlogi za zaščito interesov potrošnikov. Družba je namreč dolžna, da posreduje ne le, kadar gre za standardno proizvodnjo izdelkov široke potrošnje, temveč tudi za to, da se onemogočijo izdelki in praksa posameznih podjetij, ki rešujejo svoje lastne finančne težave na breme potrošnikov.

Najvišje prodajne cene belega in sivga surovega železa

Beograd, 23. junija. Po sklepu Zveznega izvršnega sveta znaša najvišja prodajna cena belega surovega železa II 42.500 din, sivga surovega železa pa 57.000 din za eno tono. Ceno belega surovega železa I dobimo na ta način, da ceno belega surovega železa II pomnožimo s koeficientom 1,06, ceno belega surovega železa III pa, če pomnožimo s koeficientom 0,96.

Antiperonosporna služba

Napovedi Na Stajerskem so bile v današnji noči ponovne okužbe s peronosporo. Če bo viadalo dovolj toplo in vlažno vreme, se bo bolezen kmalu zopet pojavila. Cas škropljenja bomo objavili pravčasno.

Kmetijski raziskovalni in kontrolni zavod - Uprava hidrometeorološke službe

IZ ZAKONODAJNIH ODBOROV ZVEZNE SKUPŠČINE

Razprava o načrtu zakona o zdravstvenem zavarovanju končana

Zavarovanje kmetijskih sezonskih delavcev — Zdravstveno zaščito uživajo tudi mobiliziranci pri javnih delih v primeru elementarnih nezdog

(Od našega beogradskega dopisnika)

Beograd, 24. jun. Zakonodajna odbora obeh zborov zvezne ljudske skupščine sta včeraj dopoldne pod predsedstvom ljudskega poslance Jana Hribarja zaključila obravnavanje načrta zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev.

Ko sta sprejela nekaj manjših sprememb v 6. poglavju načrta zakona, ki obsega kazenske in druge zaščitne ukrepe, sta začela odbora obravnavati zadnje poglavje načrta zakona, ki vsebuje prehodne in končne odredbe. V razpravi o tem poglavju je ljudski poslanec Ivan Sifitar ponovno postavil vprašanje sezona delavcev, ki ga načrt zakona — po njegovih besedah — ni dokončno rešil. Dejal je, da v njegovem okraju (Murska Sobot) živi okoli tristo sezonskih delavcev; večina moških so gradbeni delavci, med kmetijskimi sezonskimi delavci pa so v večini žene — 60 do 75 odstotkov. Večina teh sezonskih delavcev dela na državnih posestvih, predvsem na Belju. Sezonski delavci zaradi značaja svojega dela večinoma ne morejo doseči delovnega staža, ki je potreben za priznanje pravic zdravstvenega zavarovanja, namreč 6 mesecev neprekinjenega delovnega razmerja ali pa v zadnjih dveh letih 12 mesecev s prekinitvami. Dokler so v delovnem razmerju, ti delavci sicer uživajo določene pravice iz zdravstvenega zavarovanja, postavlja pa se vprašanje, kako je s to pravico v tako imenovani »mrtvi sezoni«, pozimi, ko ne delajo. Tov. Sifitar je predlagal, naj prispevke za zdravstveno zavarovanje sezonskih delavcev v »mrtvi sezoni« plačajo državna posestva, na katerih ti delavci delajo, enako kakor za svoje stalne delavce. Sezonski delavci nimajo svojih predstavnikov v delavskih svetih na državnih posestvih; po poteku delovne pogodbe gredo domov in niso udeleženi niti pri eventualnem dobičku državnih posestev.

Poverjenik zveznega izvršnega sveta tov. Zdenko Has je dejal, da se v sezoni položaj sezonskih delavcev glede pravic iz zdravstvenega zavarovanja ne razlikuje od ostalih delavcev; tudi člani njihovih družin imajo te pravice. Sedaj bodo tudi oni kakor tudi člani njihovih družin dobili zdravstvene izkaznice, tako da bodo lahko brez vsakih težav uživali pravice zdravstvenega zavarovanja, seveda, dokler delajo. Iz gospodarskih razlogov (v Jugoslaviji imamo okoli 200.000 gradbenih delavcev in okoli 100 tisoč kmetijskih sezonskih delavcev) pa je nemogoče te delavce brez rezerve vključiti v socialno zavarovanje, kajti računati moramo z njihovo »mrtvo sezono«. Če hočemo rešiti vprašanje njihovih pravic iz zdravstvenega zavarovanja v tako imenovani »mrtvi sezoni«, potem bi morali nekako zagotoviti kontinuiteto njihovega dela. Zasedaj je njihovo vprašanje urejeno s čl. 129 načrta zakona, ki pooblašča zvezni izvršni svet, da lahko s svojim predpisom določi, pod katerimi pogoji bodo sezonski delavci s posebnimi pogodbami, sklenjenimi z okrajnimi zavodi za socialno zavarovanje, lahko podaljšali uživanje pravic do zdravstvene zaščite po odredbah tega zakona v času izven delovne sezone. V teh pogodbah bosta določeni tudi osebna pravica in obveznosti iz zdravstvene zaščite.

Ob koncu svojega dela sta odbora sprejela nekaj amandmajev, izmed katerih je naj-

važnejši amandma ljudskega poslance Ivana Sifitarja, ki je zahteval, da se določene pravice iz zdravstvenega zavarovanja priznajo tudi tistim osebam, ki so se ponesrečile pri javnem delu, za katerega so bile mobilizirane zaradi elementarne nesreče, karšna je bila na primer nedavna velika poplava v Celju in okolici. Načrt zakona prvotno namreč ni urejal tega vprašanja in je zato z amandmajem poslance Sifitarja odstranjena vrzel, ki bi jo drugače imeli v naši bodoči zdravstveni zakonodaji. Omeniti moramo tudi amandma ljudskega poslance dr. Jerka Radmiloviča, ki je zahteval, da žene, stare nad 40 let, zadrže pravico do zdravstvene zaščite tudi po ločitvi zakona, ako jim je sodišče prisodilo življenje.

Zakonodajna odbora sta na-

to izbrala redakcijsko komisijo, ki bo izdelala končno besedilo načrta zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev. V to komisijo sta izvoljena iz zakonodajnega odbora zveznega zbora ljudska poslanca Ivan Sifitar in dr. Radmilović, iz zakonodajnega odbora zbora proizvajalcev pa ljudski poslanec Benčić.

Med prihodnjim plenarnim zasedanjem zvezne ljudske skupščine, ki bo bržkone prve dni julija, se bosta sestala odbor za vprašanje dela in socialnega zavarovanja zbora proizvajalcev, da prouči spremembe, ki sta jih v načrtu zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev izvršila zakonodajna odbora obeh zborov zvezne ljudske skupščine. Na ta način bi bilo besedilo načrta zakona v pristojnih skupščinskih odborih definitivno določeno. Zvezni izvršni svet bo do jeseni, ko bo načrt zakona predložen v odbore zvezni ljudski skupščini, seveda še imel priložnost, da da nanj svoje priporočila.

to izbrala redakcijsko komisijo, ki bo izdelala končno besedilo načrta zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev. V to komisijo sta izvoljena iz zakonodajnega odbora zveznega zbora ljudska poslanca Ivan Sifitar in dr. Radmilović, iz zakonodajnega odbora zbora proizvajalcev pa ljudski poslanec Benčić.

Med prihodnjim plenarnim zasedanjem zvezne ljudske skupščine, ki bo bržkone prve dni julija, se bosta sestala odbor za vprašanje dela in socialnega zavarovanja zbora proizvajalcev, da prouči spremembe, ki sta jih v načrtu zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev izvršila zakonodajna odbora obeh zborov zvezne ljudske skupščine. Na ta način bi bilo besedilo načrta zakona v pristojnih skupščinskih odborih definitivno določeno. Zvezni izvršni svet bo do jeseni, ko bo načrt zakona predložen v odbore zvezni ljudski skupščini, seveda še imel priložnost, da da nanj svoje priporočila.

Zakonodajni odbor zveznega zbora je nato na svoji ločeni seji obravnaval tudi predlog odbora za predloge in priitžbe, naj zakonodajni odbor za zvezni ljudski skupščini pobudo za priporočilo, naj krajevni organi zabranijo kupovanje deklet pri sklepanju zakonov, kar je še v navedi v nekaterih južnih krajih naše države. Zakonodajni odbor je ta predlog odklonil, ne samo zaradi tega, ker za to ni pristojen, temveč predvsem zaradi tega, ker meni, da bi bilo tako priporočilo skrajno nepolitično. Odbor je naglasil, da se to vprašanje lahko reši samo s prosvetnim delom na terenu, ne pa z zakonskim predpisom.

Zakonodajni odbor je obravnaval tudi predlog odbora za predloge in priitžbe, po katerem naj bi dal pobudo za izdelavo zakona, s katerim bi se priznalo svojstvo vojnega invalida tistim osebam, ki so bile pohabljene v boju z režimi stare Jugoslavije. Zakonodajni odbor je ta predlog odklonil v proučevanje odbora za socialno politiko zveznega zbora.

Zakonodajni odbor je obravnaval tudi predlog odbora za predloge in priitžbe, po katerem naj bi dal pobudo za izdelavo zakona, s katerim bi se priznalo svojstvo vojnega invalida tistim osebam, ki so bile pohabljene v boju z režimi stare Jugoslavije. Zakonodajni odbor je ta predlog odklonil v proučevanje odbora za socialno politiko zveznega zbora.

Zakonodajni odbor je obravnaval tudi predlog odbora za predloge in priitžbe, po katerem naj bi dal pobudo za izdelavo zakona, s katerim bi se priznalo svojstvo vojnega invalida tistim osebam, ki so bile pohabljene v boju z režimi stare Jugoslavije. Zakonodajni odbor je ta predlog odklonil v proučevanje odbora za socialno politiko zveznega zbora.

Zakonodajni odbor je obravnaval tudi predlog odbora za predloge in priitžbe, po katerem naj bi dal pobudo za izdelavo zakona, s katerim bi se priznalo svojstvo vojnega invalida tistim osebam, ki so bile pohabljene v boju z režimi stare Jugoslavije. Zakonodajni odbor je ta predlog odklonil v proučevanje odbora za socialno politiko zveznega zbora.

Predlog zakona o sodiščih bo predložen zvezni ljudski skupščini na prihodnjem zasedanju

Beograd, 24. jun. Na včerajšnji skupni popoldanski seji sta zakonodajna odbora obeh zborov zvezne ljudske skupščine obravnavala prvi del predloga zakona o sodiščih, ki ima ustavni značaj. Odbora sta prvemu delu predloga zakona o sodiščih dodala nov člen, ki razpravlja 13. poglavje ustave od 31. januarja 1946. leta.

S tiskovne konference

pri odboru za gospodarstvo zveznega izvršnega sveta

Beograd, 24. junija. Na dnevnem redu tiskovne konference, ki je bila danes s predstavniki odbora za gospodarstvo zveznega izvršnega sveta, so bila najvažnejša gospodarska vprašanja, ki so jih člani tega odbora obravnavali na svoji zadnji seji.

Med razpravo o načrtu zakona o davku na dedščine in darila je odbor za gospodarstvo predložil, da bi bil ta davek nižji od dotedanjega. O tem bo sklepala zvezna ljudska skupščina verjetno na svojem prvem jesenskem zasedanju.

Do večjega števila predlogov je prišlo glede uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o dohodku. Glede na predlog zakona o obdavčitvi avtorskih honorarjev je treba namreč rešiti tudi vprašanje obdavčitve drugih honorarjev, tako honorarjev za pouk in druge posle, ki niso v zvezi z rednim delovnim razmerjem.

Razprava je tekla tudi o predlogu uredbe o dopolnitvi uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov. Tu je treba v glavnem rešiti vprašanje komunalnih podjetij, to se pravi njihovih statutov, ter odnose komun do teh podjetij.

Kar se tiče uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij, je zajela razprava le način izplačevanja obračunanih plač in dajanja akontacij na plačo med mesecem. Člani odbora so obravnavali se odločbo o periodičnem obračunavanju in razdelitvi skupnih dohodkov gospodarskih organizacij.

Glede na to, da je treba vskladiti položaj podjetij za promet z žitom z novim gospodarskim sistemom, je obravnaval odbor za gospodarstvo tudi to vprašanje. Dalje je odbor predložil odločbo o položaju prodajal industrijskih podjetij, ki obsega tudi prodajalne »Jugopetrola«, domače obrti in podjetij za zbiranje industrijskih odpadkov. Da bi železniško-transportna podjetja in podjetja PTT lahko sestavila tarifne pravilnike, je odbor obravnaval dvoje navedel, namreč navodilo o razvrstitvi oseb teh dveh strok.

O davku na avtorske honorarje

Beograd, 24. junija. Na današnji popoldanski seji je odbor za predvoto zveznega zbora zvezne ljudske skupščine v načelu sprejel predlog zakona o davku na dohodek od avtorskih pravic in o skladu za napredek kulturnih dejavnosti. V prav živahnih načelni razpravi so poslanci sicer poudarili, da je sprejetje tega zakona potrebno in koristno, vendar so obenem omenili nekatere pomanjkljivosti. Tako je bila pripomba, da bi bilo treba predloženo davčno lestvico za avtorske honorarje izpopolniti s podatki o tem, kakšen bi bil finančni efekt obdavčenja in katere kategorije umetnikov, kulturnih in znanstvenih delavcev bi morale plačevati ta davek. Zlasti dolga je bila razprava o vprašanju, ali je treba po tem zakonu obdavčiti tudi javna znanstvena in stro-

Na dnevnem redu sej je bil tudi predlog odločbe o proglasitvi zadržnih domov za objekte družbenega standarda. S sprejetjem tega predloga kmetijskim in drugim orzioma drugim upravitelj zadržnih domov ne bi bilo treba plačevati obresti, ki se plačujejo sedaj za te domove kot osnovna sredstva.

V razpravi o zakonskem predpisu o odgovodi poslovnih prostorov je odbor zavzel stališče, da je za takšno odped potrebna navedba razlogov. Dopolniti bo treba tudi navodilo o vplu v zemljiške knjige in sicer v zvezi z lastninsko pravico državljanov na stavbe, ki so zgrajene na zemljišču splošnega ljudskega premoženja.

Končno je odbor razpravljao o odločbi o tistih sredstvih za samostojno razpolaganje, ki ne gredo v osnovo za določanje zneska, ki ga dajo gospodarske organizacije zvezi kot posojilo. Odbor za gospodarstvo je še predlagal, da se spremeni uredba o finančni inšpekciji in sicer v tem, da bi smeli finančni organi kontrolirati tudi uporabo finančnih sredstev v družbenih organizacijah in združenjih.

Prva skupščina Turistične zveze Jugoslavije

Zadar, 24. jun. Jutri ob 9. se bo začela prva letna skupščina Turistične zveze Jugoslavije. Razpravljali bodo tudi o ukrepih za zgraditev modernih poti, modernizaciji našega železniškega prometa, letalskega in pomorskega prometa, pa tudi o zakonu o turizmu, o izkoriščanju letnega dopusta in o vrsti vprašanj, ki so v zvezi s pospeševanjem turizma v naši državi.

Skupščini bo prisotvovalo okoli 150 udeležencev, med njimi tudi voditelji našega javnega in družbenega življenja.

Odhod zastopstva naših sindikatov na Finsko

Beograd, 24. jun. Jutri bo odpotovala v Helsinkii delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije, ki jo vodi predsednik centralnega sveta Djuro Salaj, da vrne obisk finskih sindikatov, katerih zastopniki so se lani mudili 14 dni v Jugoslaviji.

OBJAVA

»Tekstil-obutev« v Nazorjevi ulici ima zaradi polletne inventure dne 26., 27., 28. in 29. t. m. svojo poslovalno zaprto.

»PRIVREDNI PREGLED«

prinaša v današnji številki:

- TRANSPORTNE TARIFE V NAŠEM GOSPODARSTVU
- POTREBNE KOREKTURE V SISTEMU AMORTIZACIJE OSNOVNIH SREDSTEV
- S POVEČANJEM POTROŠNJE PLINA BUTAN BI SE MANJ PORABILO DRV
- POSVETOVANJE PROIZVAJALCEV LESNE INDUSTRIJE, KERAMIKE, CELULOZE IN PAPIRJA
- ALI SE MORE USTANOVITI BANKA ZA IZVOZ IN UVOZ?
- KAKO ZBOLJŠATI STRUKTURO PREDHRANE?
- ZMANJŠANJE ŠTEVILA PRODAJALNIC IN UMETNA OSAMOSVOJITEV TRGOVIN V NEKATERIH MESTIH BIH
- KOMERCIALNA, FINANČNA IN KNJIGOVODSKA PRAKSA: kalkulacije gradbenih podjetij
- UPORABA NOVIH GOSPODARSKIH PREDPISOV: vprašanja in odgovori

Poleg tega prinaša »Privredni pregled« v današnji številki vesti in dogodke, pregled cen na notranjem in zunanem trgu, pregled tečajev na deviznih obračunskih mestih, aktualnosti iz prakse drž. arbitraže itd.

— »Privredni pregled« izhaja vsak ponedeljek in petek.

od srede na četrtak

Azijski Locarno

Zanimanje za »Washingtonski teden« in njegove rezultate, ki je bilo že od vsega početka precejšnje, je še poraslo, odkar je Eden v zunanje-politični razpravi britanskega parlamenta, ki je v sredo, izpovedal britanske »locarnske porazume«. »Jajnega vzroka« in nepričakovana sugestija, ki jo je londonska vlada objavila dan pred odhodom Churchilla in Edena na Washingtonski sestanek, predstavljajo pač svojstvenost britanske zunanje politike, ki bi namesto predlagane »antikomunističnega bloka v Aziji«, raje videla sistem efikasnega sodelovanja s Kitajsko.

Tudi, če bi o tega azijskega Locarna ne prišlo, kar je skoraj gotovo, iz sedanjih britanske pobude in njenih že od prej znanih pogledov do nameravane jugovzhodnega azijskega obrambnega sistema, je jasno razvidna razlika med stališči ZDA in Velike Britanije do azijskih vprašanj. Angleži predvsem stremijo, da bi v pacifiški pakt prišle države Colombona, kar naj bi mu dalo pravi pomen in vpliv, vtem ko so ZDA bolj naklonjene misli, naj bi bile v njem države, Kitajski izrazito nenaklonjene.

Vsekakor, osrednja točka Washingtonskih razgovorov med Churchillom in Edenom ter Eisenhowerjem in Dullesom bo prav vprašanje jugovzhodne Azije, oziroma pacifiškega pakta. V tem vprašanju so največja nasprotja med Veliko Britanijo in ZDA, kar je v zunanje-politični debati britanskega parlamenta potrdil tudi Eden.

Razen vprašanj, ki se tičejo jugovzhodne Azije in Azije sploh, pa bodo seveda na Washingtonskem sestanku, ki ne bo imel dolocenega dnevnega reda, prišla na vrsto še druga vprašanja: Evropska obrambna skupnost, Srednji vzhod, atomsko in hidroenergetska bomba in, tako vsaj pravi, tudi vprašanje sklenitve konferenčne najvišjih predstavnikov velikih držav, do katere naj bi baje prišlo v Londonu.

Štiri dni bodo trajali razgovori v Washingtonu. Morda se bo na njih izpolnilo Churchillovo upanje, namreč, da se da od takih osebnih stikih najvišjih predstavnikov o nekaj dneh doseči veliko več, kakor pa se lahko v nekaj letih doseže po normalni diplomatski poti. Vendar zaskrbiti ne kaže, da bi se to uresničilo.

Vzhodni weekend

Nenadna Cu En Lajeva odločitev, da sprejme vabilo indijske vlade, ki mu je bilo sporočeno že pred mesecem dni ter na svojem povratku v Peking obišče indijskega ministrskega predsednika Nehruja, je vzbudila tako v Zenevi, kakor drugod po svetu veliko zanimanje. Poseben poudarek je dal temu sestanku indijski predsednik Nehru, ko je uradno obvestil prijateljske južnoazijske države Burmo, Indonezijo in Ceylon, ki niso voljne sodelovati pri ameriškem načrtu južnoazijskega pakta, da bodo natančno obveščene o razgovorih s Cu En Lajem. Te države so namreč prav tako kot Indija zainteresirane na končanju indokitajske vojne, kar bo vsekakor glavni problem razgovorov v New Delhiju.

Za končni izid ženevske konference ni bil od delhijskega nič manj važen bernski sestanek med Cu En Lajem ter francoskim ministrskim predsednikom Mendes-Franceom, po katerem so na tiskovnih konferencah obeh strani sporočili, da so razgovori utrdili upanje v uspešen zaključek indokitajske razprave v Zenevi. V Franciji so ta sestanka posebno toplotno pozdravili, ker ga smatrajo kot dokaz naglega ukrepanja novega ministrskega predsednika, čeprav mu nekateri kot n. pr. »Franc Tireur« zamerijo, da se ni skušal sestati tudi s Ho Si Minhovim predstavnikom, s čimer je po sodbi lista podprl tezo, da je Vietnam samo satelet Pekinga. Splošno pa francoski tisk soči, da je bil sestanek koristen s stališča reševanja indokitajskega vprašanja ter da je doprinesel predvsem k odstranjevanju spornih točk, kar je brez dvoma v sedanjem trenutku, ko je ženevska konferenca prišla v odločilno fazo, zelo pomembno.

Oba Cu En Lajeva sestanka, tako bernski kakor delhijski, ki ga nekateri ocenjujejo kot protitež angloameriškega sestanka v Washingtonu, kaže, da si Peking zelo prizadeva, da bi dosegel rešitev indokitajskega vprašanja in si tako morda odprl tudi vrata v OZN. Predvsem pa si bo Cu En Laj v New Delhiju gotovo tudi skušal zagotoviti podporo Indije, Burme, Idonezije in Ceylona proti ameriški načrtu, o katerem bodo skoro hkrati razpravljali ameriški in angleški državniki v Washingtonu.

Dosedanja praksa zamika

Piccionijsve besede o pravičnem obravnavanju narodnostnih skupin

Trst, 24. jun. (Po telefonu). Piccionijsve besede pred rimskim parlamentom — poudarjajo politični opazovalci v Trstu — ni prinesel jasnega odgovora uradne Italije v zvezi z rešitvijo tržaškega vprašanja. Njegov govor ocenjujejo kot korak naprej k bolj realističnemu gledanju na odnose z Jugoslavijo, kar pa še ne pomeni, da se za tem skriva tudi iskrena želja. V Trstu poudarjajo, da je govor preveč zavil in skrajno previden ter da je važnejše tisto, kar ni povedal. Govoril je v glavnem italijanski desnici in mednarodnim reakcionarnim krogom. Seveda tudi to spolzko previdno govorjenje ne bo moglo rešiti uradne Italije, da ne bi prej ali slej morala javno povedati svojega stališča v zvezi z rešitvijo tržaškega vprašanja. Pozitivni znak, ki daje nekaj upanja, da bodo v Italiji začeli bolj realistično presojati odnose z Jugoslavijo, je tudi nekoliko bolj pomirljivi ton dela italijanskega tiska.

Sporočilo sekretariata za zunanje zadeve

Beograd, 24. jun. (Tanjug). Državni sekretariat za zunanje zadeve FLRJ je objavil naslednje sporočilo: »Avstrijska vlada je uradno obvestila državni sekretariat za zunanje zadeve, da po avstrijskih zakonih poteče rok za prijavo odškodnine za premoženje, ki je bilo odvzeto med vojno v Avstriji, 30. junija t. l. Prizadete osebe naj pošljejo prijave najpozneje do 30. junija uradno za zaščito jugoslovanskega premoženja v Beogradu.«

Končno zasедanje mednarodne organizacije dela

Zeneva, 24. jun. (AFP). Po tridnevnem delu se je danes v Zenevi končalo 37. zasédanje mednarodne konference dela, ki je v komisijah proučevala tehnična vprašanja in organizirala debato o socialni politiki.

Piccioni je govoril o Trstu

Beograjski krogi se vzdružujejo komentarjev

Rim, 24. junija. (Tanjug). V debati o proračunu ministrstva za zunanje zadeve v italijanskem senatu, je minister za zunanje zadeve Piccioni navedel osnovne probleme italijanske zunanje politike. Zlasti se je pomudil pri tržaškem vprašanju. Ko je navedel zgodovino pogajanj o Trstu, je Piccioni dejal, da je po mnenju Italijanske vlade pri sedanjem položaju mogoča samo začasna rešitev. Izjavil je, da morata biti vsaka dejanska rešitev ali modus vivendi, ki bi ju mogla sprejeti italijanska vlada, takšna, da v nobenem primeru ne bi ogrozila »gospodarskega napredka in bodočega sprospha Italije tržaškega pristanišča«, v korist Trsta in tržaškega ozemlja ter vseh držav, ki predstavljajo tradicionalno zalozedje tega pristanišča.

V nekaj vrstah

Peking, 24. jun. (Nova Kitajska). Kitajske enote iz Cekjanga so odbile vse pomorske in letalske napade Cankajskih sil na kopno in jim prizadele resne izgube. Med 11. majem in 5. junijem so kitajske sile poškodovala 10 lovskih letal ameriškega izdelka, od 12. aprila do 6. junija pa poškodovala 7 ladij vojne mornarice s Formoze in zajele 1 motorni čoln.

Jeruzalem, 24. jun. (AFP). — Posebni poslanec predsednika ZDA Eisenhowerja na Bliznjem vzhodu Johnston, ki bo izdelal enotni načrt za izkoriščanje voda reke Jordana, je obiskal sinot predsednika izraelske vlade Sareta ter visoke vladne funkcionarje.

Ankara, 24. jun. (AFP). Predsednik turške vlade Adnan Menderes je sprejel sinot predsednika libijske vlade Mustafa ben Halima in 2 libijske ministre, ki ga spremljata. Navzroč je bil tudi minister za zunanje zadeve Köprülü. Govorili so o problemih Srednjega vzhoda, zlasti o utrditvi prijateljstva med Turčijo in Libijo ter sklenitvi kulturnega sporazuma med tema državama.

Cu En Laj potuje v Indijo na povabilo predsednika Nehruja, s katerim bosta govorila o azijskih problemih. Po mnenju krogov, ki so blizu ženevske konference, se bodo razgovori nanašali predvsem na neuspeh korejskih pogajanj v Zenevi, pa tudi na Indokino. Poleg tega pričakuje, da bosta proučila problem predlagane obrambnega pakta za jugovzhodno Azijo, sprejema Kitajske v OZN ter trgovinskih in kulturnih zvez med Kitajsko in Indijo. Diplomatski opazovalci so prepričani, da bi utegnil po tem obisku Nehru obiskati Peking.

Zastopnik kitajske delegacije je izjavil, da je Cu En Laj pripravljeno vrniti se na ženevsko konferenco, ni pa povedal, kdaj bi to moglo biti.

Colombo, 24. jun. (Reuter). Kakor se je zvedelo v obveščilih krogih, sodi predsednik indijske vlade Nehru, da so možnosti za

mir v Indokini večje, čeprav je pred tednom kazalo, da so se razgovori v Zenevi razbili. V sporočilu, ki ga je poslal predsedniku ceylonske vlade Kotalavali, je Nehru dejal, da je nastala sprememba, ko je Kitajska predlagala, naj bi se tuje čete umaknile iz Laosa in Kambodže in pospešili sklenitev premirja.

New Delhi, 24. jun. (AFP) V intervjuju, ki ga je dal pred odhodom iz Zeneve v New Delhi delhijskemu časopisu »Hindu« iz Madrasa, je kitajski minister za zunanje zadeve Cu En Laj izrazil upanje, da se bodo vsjujokot se stranke v prihodnjih treh tednih pogajale z dobro voljo za sklenitev premirja.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Rekoč, da bi morali vsi udeleženci na ženevske konference podpreti tako rešitev, ne pa da se temu upirajo, je Cu En Laj dejal: »Povečati bomo morali našo budnost do spletkarenja nekaterih sil na konferenci in izven nje, ki bi hotele internacionalizirati vojno v Indokini.«

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

Ko so ga vprašali o skupnih problemih azijskih držav, je Cu En Laj dejal, da mir in varnost čedalje bolj ogroža »agresivna politika, katere smoter je ločitev azijskih držav v nasprotne vojaške bloke«. Izrazil je mnenje, da bi se morale azijske države posvetovati in določiti skupne ukrepe za ohranitev miru v Aziji in na svetu.

V Trstu poudarjajo, da v kolikor se nekateri italijanski krogi nagibajo k bolj realnemu presojanju jugoslovansko-italijanskih odnosov, bi se to moralo začeti odražati v Trstu predvsem v tem, da bi začeli odstranjevati vse tisto, kar danes zastrinja jugoslovansko-italijanske odnose. Dosedaj še nihče v Rimu ni vsaj delno omenil, da je treba Slovence povrniti ikodo, ki so jo povzročili fašistični zakoni in vse posledice četr stoletne italijanske okupacije. Dokler se pa ne bo začela uveljavljati taka politika tudi v praksi, toliko časa ostanejo besede Picionija o »širših in trdnjših osnovah jugoslovansko-italijanskih odnosov« in o »pravičnem obravnavanju narodnostnih skupin« samo prazne fraze, preracunane na varanje javnega mnenja.

S. Lenardič

ZAHTEVA GUATEMALSKEGA PREDSTAVNIKA V OZN

Varnostni svet naj ponovno razpravlja o Guatemali

Imenovali bodo anketno komisijo — Argentinski senat podprl Guatemalo

New York, 24. jun. (AFP). V brzojavki, ki jo je poslal predsednik Varnostnega sveta Zdrženih narodov, je guatemalski zastopnik v OZN dr. Castillo Arriola uradno zahteval, naj bi dne 24. junija nujno sklicali sejo Varnostnega sveta. Ko utemeljuje svojo zahtevo, navaja Castillo Arriola, da so bila odprta mesta v Guatemali izpostavljena napadam iz zraka, civilno prebivalstvo pa so obstrlevali in bombardirali. Guatemalski zastopnik je tudi opozoril, da je skrivna radijska postaja sporočila namen napadnih skupin, da bodo bombardirale Guatemala City in druga važna mesta.

Ameriška delegacija, katere vodja Cabot Lodge predseduje Varnostnemu svetu, je sporočila, da je že zavela stališče do guatemalske zahteve. Komisija za mir organizacije ameriških držav, sestavljena iz 5 članov (Čile, ZDA, Argentina, Brazilija in Kuba) je sporočila sinoti, da se strinja s predlogom Nicarague in Hondurasa, da bi sestavili anketno komisijo za Guatemala. Komisija se strinja s tem, da bodo takoj obvestili o tem odpravnika poslov Guatemale v Washingtonu in Varnostni svet.

Argentinski senat je objavil deklaracijo, v kateri potrjuje soglasje z načeli, da mora narod sam odločati o svoji suverenosti, in izraža željo, da bi nehali prelivati kri v državah Amerike. — Argentinski senat izraža na koncu upanje, da bo Guatemala našla gospodarsko in politično neodvisnost v miru.

V Mehiki in Boliviji so že sprejeli podobne resolucije v znamenju simpatij do sedanjega guatemalske vlade.

Trenutni položaj na guatemalskih bojiščih je ob kopici docela nasprotujočih si vesti, od katerih imajo tiste »uporniške radijske postaje« predvsem namen begati guatemalsko javnost, preveč nepregleden, da bi bilo mogoče podati popolnoma točno sliko, kako se tamojšnji dogodki razvijajo.

Ne glede na to pa je vendarle mogoče ugotoviti dvojce: pohod zavojavelec ne samo da ni bil lahek sprehod, kakor so si ga nekateri zamišljali, ampak je naletel na trd odpor vsega guatemalskega ljudstva, ki je izpričalo popolno podporo sedanjim legitimni vladi. In dalje, svetovna javnost, še posebej pa javnost držav Latinske Amerike se je ob vdanju v Guatemala vznemirila veliko bolj, kakor pa so pričakovali tisti, ki so v ozadju celotne spletke.

Toda s samim tem nevarnost, ki grozi Guatemali še ni odstranjena. O tem priča stopnjevana ostrina člankov, ki se pojavljajo v guatemalskem režimu sovražnemu tisku soodpornih držav. O tem dalje pričajo tudi akcije držav, ki so obtožene, da so dale podporo agresorjem in ki skušajo sedaj ne samo oprati sebe, pač

KAIRO, 24. jun. Egiptovsko revolucionarno sodišče je pred dnevi obsidilo na zaporne kazni od enega do 15 let 16 egiptovskih oficirjev, ki so bili obtoženi, da so kovali zaroto proti sedanjemu režimu, katerega so hoteli 28. aprila vreči in se polastiti oblasti. Na čelu skupne oficirjev je bil Ahmed El Masry, sodišču pa je predsedoval Mohamed Hussein. Revolucionarni svet pa je razveljavil sodbo proti dvema oficirjema, ki sta bila obsojena eden na eno leto, drugi pa na sedem.

Churchill odhaja v Washington

V Churchillovem spremstvu je 20 oseb — V Washingtonu bodo govorili tudi o vprašanju Suez

London, 24. junija. (Tanjug). Britanski predsednik vlade Winston Churchill odhaja v Washington na razgovore. Poslanci vseh treh parlamentarnih skupin so izrazili sinoti v debati o zunanji politiki naj-

boljše želje za uspeh Churchillove misije. Churchill potuje, kakor se je zvedelo, na lastno pobdo. Z njim odhajajo ministri za zunanje zadeve Anthony Eden, strokovnjaka za atomsko energijo Cherwell, dolgotrajni sodelavec Churchilla v vprašanjih nuklearne energije, in Edwin Plowden, predsednik vladnega zavoda za atomsko energijo. Dejstvo, da sta se pridružila ta dva znanstvenika, je za politične kroge pomembno znamenje za vsebino britansko-ameriških razgovorov. V spremstvu so tudi poslanec Christopher Soames, vodja Churchillovega kabineta Colville, namestnik državnega podsekretarja v zunanjem mi-

nistrstvu Harold Caccia, vodja oddelka za vprašanja Daljnega vzhoda Allen, vodja Edenovega kabineta Anthony Rumbold ter osebe tajništva. V skupini je nekaj manj kot 20 oseb.

Sestanek v Beli hiši

Washington, 24. jun. (AFP). Po večeršnjem sestanku v Beli hiši, na katerem je državni podtajnik Bedell Smith podal parlamentarnim voditeljem poročilo o ženevski konferenci, izjavljajo v ameriških parlamentarnih virih, da se je sestanek nanašal na probleme Indokine in Koreje. Minister za zunanje zadeve je dejal, da se perspektive za sistem kolektivne varnosti v jugovzhodni Aziji »razveseljuje«, kategorično pa je odklonil, da bi karkoli povedal o razgovorih, ki jih bosta imela Churchill in Eden v Washingtonu.

Polom razorožitvene konference

Danes so v New Yorku in Londonu istočasno objavili poročilo o razgovorih zastopnikov ZDA, ZSSR, Francije, Velike Britanije in Kanade v pododboru komisije OZN za razorožitve, ki je imel v terek svojo zadnjo sejo. Poročilo vsebuje tudi navedbo načrt o razorožitvi in prepovedi atomske in vodikove bombe, ki je bil predložen na zasédanju pododboru in ga je sovjetski zastopnik odklonil. Načrt sta predložili vladi Velike Britanije in Francije ob podpori ZDA in Kanade.

Kakor navaja poročilo, niso napredovali niti glede zmanjšanja vseh oboroženih sil in tako imenovanega konvencionalnega orožja niti glede mednarodnega nadzorstva nad atomsko energijo, ker je sovjetska delegacija zavrnila vse predloge zahodnih sil v tem smislu. Sovjetski predstavnik Malik je predložil davno znani načrt, ki ga ZSSR predlaga že leta in leta. Sovjetski delegat, je rečeno v poročilu, je poudarjal na sejah pododboru, da so vsi zahodni predlogi za nadzorstvo nad atomskim orožjem samo poskusni, da bi zvedeli za sovjetske vojaške tajnosti in moč sovjetske armade.

Anglo-francoski načrt je predlagal sklenitev pogodbe o razorožitvi, ki bi obsegala: 1. popolno prepoved uporabe in proizvodnje nuklearnega orožja in orožja za množično uničevanje vsake vrste ter izkoriščanje zalog nuklearnega orožja za miriljubne namene; 2. občno zmanjšanje vseh oboroženih sil in konvencionalne oborožitve; 3. ustanovitev nadzornega organa z ustre

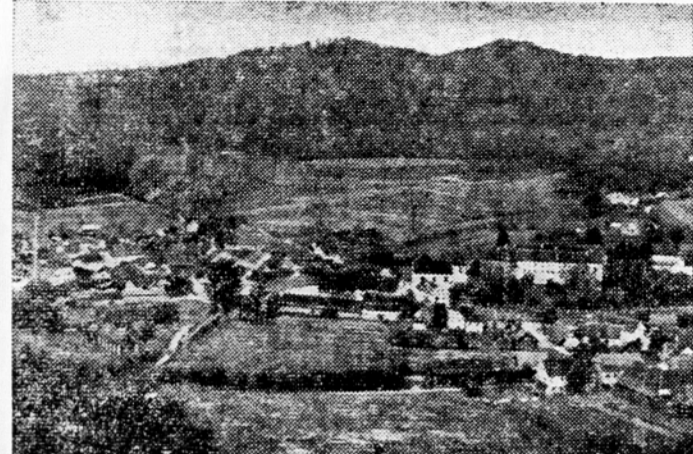
Mokronog bo praznoval

1. julija občinski praznik

Izmed številnih dogodkov med NOB v Mokronogu in okolici, je občinski ljudski odbor na predlog občinskega odbora ZB izbral za občinski praznik 1. julij, kot spomin na uspešni partizanski napad na postojanko v Mokronogu in tovarno usnja 1. julija 1942.

Prvotno se trg Mokronog leta 1941 zasedli Nemci, pozneje pa so ga prepustili Italijanom. Prebivalci občine Mokronog pa z nobenimi niso bili zadovoljni, pač pa so za-

Med prvimi talci na Dolenjskem, ki so bili ustreljeni 28. aprila 1942 pri Radohovi vasi, so bili trije iz Mokronoga. To so bili Franc Kodrič, Ivan Majcen in Franci Zlajpah. Aretirani so bili zaradi sodelovanja s partizani, odpeljani v novomeške zapore, tam pa na morišče v Radohovo vas. Ti zločinski uboju zavrednih občanov so ostale prebivalce mokronoške doline le še podžgali, da so še bolj množično odhajali v partizane in se oklepali Osvobodilne fronte.

čeli misliti, kako bi se iznebili vsiljivih tujcev. Narodna zavest, ki je bila v Mokronogu že prej na visoki stopnji, se je v pripravah na splošni oboroženi upor iz okrepila. Z letom 1941. leta so odšli prvi občani v partizane in mokronoška partizanska cesta je sodelovala pri napadu na Bučko že 2. novembra 1941. Iz kraja, kjer sedaj stoji pod Pričo skromen spomenik, je že 22. oktobra 1941 znani narodni junak Milan Majcen oddal prvi strel na okupatorja v mokronoški dolini. Okupator se je dobro zavedal, kakšne nevarne revolucionarne igrice v Mokronogu, zato jih je začel zapirati že jeseni 1941.

Višek sodelovanja prebivalcev s partizanskimi enotami je bil dosežen v noči od 30. junija na prvi julij 1942. V Mokronogu je bilo takrat okrog 1000 črnosrajčnikov. Navzlic tolikemu številu okupatorjev je bila v Mokronogu in okolici organizirana dobra vaška zaščita, ki je bila v stalni zvezi s partizanskim bataljonom, ki je bil v okolici Trebelnega. V Mokronogu je obratovala že pred vojno znana Kalinova tovarna usnja, ki je med okupacijo delala za okupatorje. Tej je veljal glavni partizanski napad, ki je s pomočjo prebivalcev tudi popolnoma uspel.

V noči iz 30. junija na 1. julij je partizanska četa pod vodstvom tovariša Prleka napadla postojanko v Mokronogu. Ker so imeli partizani za napad samo eno strojnoico, so to hitro premikali iz Priče na Zalostno goro in obratno, tako da so ustvarili videz velikega napada. V resnici je vsa četa razpolagala le z 21 puškami in eno strojnoico. Fa-

Jugoslovanska loterija

Table with lottery results including numbers and prize amounts in dinars.

Skupno je bilo izrebranih 304.488 dobitkov in v 6 vremenih v vrednosti 80.100.000 dinarjev. V zneskih za izplačilo so vezani dobitki že upoštevani. Dobitke izplačuje samo po uradni zbirni listi.

POMENKI OB OBISKU V DRŽAVNEM DEŠKEM VZGAJALIŠČU V VERŽEJU

VSI SMO ZANJE ODGOVORNI

Srečeval sem te mlade fanteče na prašni cesti prijazne prekmurske vasice, v Veržeju. Zlasti eden med njimi je bil najbolj opazen. Večkrat se je sklonil in že je tiščal v roki debeli čik. Potlačil ga je v žep in ko sem ga zmotil pri njegovem opravlju, je zaklel kot pravi stari čikar. »Pobiraš čike?« »Ne, mi je odvrnil ter to tudi trdovratno trdil, v žepu pa stiskal čik v pesti. »Videl sem te,« sem mu zatrjeval. »Ni res,« je naprej lagal. Toda napel sem drugo struno. Potegnil sem iz žepa cigarete in mu eno ponudil. Drobne ustnice so se mu raztegnile v prijaznem nasmeh. Vzel je cigareto in mi pokazal čike. »Boš prižgal?« »Ne, ne kadim, Martinu bom odnesel.«

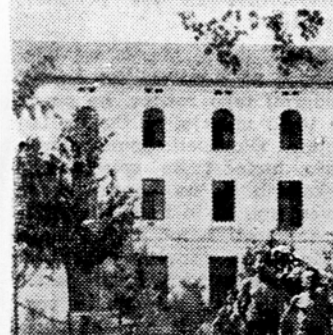
Ko sem pozneje obiskal mlade gojence v njihovem zavodu, sem celo zvedel, da je mladenič, ki sem ga srečal, govoril resnico. Jože je cigareto skupaj z najdenimi čiki izročil Martinu. On kadi, druge, mlajše pa ima pod svojo komando in mu zbirajo čike. Te-

riorizira jih. Ko je bil še v zavodu v Smedniku, je kaj rad grozil součencem z nožem in jih prisiljal, da so poklekale v blatu pred njim. Od kod tako obnašanje, ta čuden nagon malega fanteča? Martin mi je vse sam obrazložil, seveda v zaupnem pomenku v senc košatih drevov na dvorišču zavoda. »Oče me je pretepal ko bivola Zgrabil me je za vrat in me stiskal, dokler nisem izgubil duše. Ves plav sem bil. Če sem mu ušel, je bil za menoj in vrgel name tudi nož, če me ni ujel. Ko pa sem jaz samo malo v šoli udaril učiteljsko s stolom čez hrbet, pa sem prišel v zavod.« Tako je dobesedna povest 13-letnega Martina, ki je doma tam nekje s Posavja.

Zalostne zgodbe mladih fantov

Slične zgodbe bi lahko povedali o skoraj vseh ostalih 80 gojencih v Državnem vzgajališču v

Veržeju. Vzgojna zanemarjenost, manjše tatvine, potopejanje, nemoralno okolje, v katerem je fant živel, neznozne razmere v družini, so jih poglnele v roke skrb-

Vzgajališče v Veržeju

Dve največji podjetji kovinske stroke uspešno izpolnjujeta svoje naloge

TAM-tovarna avtomobilov, ki leži v senci lepih borovih drevov na Tezmem, je eno izmed podjetij, ki so bila najbolj prizadeta z izpadom električne energije v mesecu januarju. Po uradnih podatkih elektro sistema je podjetje dobilo januarja le 403.000 kWh, medtem ko je lani v istem mesecu porabilo 760.000 kWh. Ta razlika postane še očitnejša, če pomislimo, da bi tovarna zaradi povečane proizvodnje v tem času rabila 900.000 kWh. Zaradi tega enomesnega izpada se je kolektiv zavezal, da bo zamujeno nadoknadil. Prvi mesec, ko so lahko delali spet z vso močjo, je bil maj. Takrat so v podjetju izdelali nad 200 kamionov. Enako nalogo so si zadali tudi za junij in po sedanjih perspektivah kaže, da jim bo to tudi uspelo, čeprav imajo stalne težave pri nabavi materiala.

V tem letu nameravajo izdelati 1.480 kamionov znamke »Pionir« in pred kratkim jim je uspelo dovršiti že tretjino tega števila. Od 120 avtobusov so jih napravili že nad polovico, večje težave pa imajo s prikolicami in to predvsem zaradi plesnaja izdelkov, za kar ležijo vzroki izven podjetja: dolgotrajno razčiščenje vprašanja regresa in spremembe, ki so nastopile v zvezi z reorganizacijo zadruga.

Letos so močno povečali proizvodnjo kvalitete orodja, s katerim so napravili neprecenljive uslugе domačim kovinskim podjetjem. Prej so izdelovali zelo malo orodja in so bila podjetja vezana na uvoz. V TAM imajo sedaj toliko domačih naročil, da komaj ugodijo vsem kupcem.

Posebno pozornost so posvetili tudi proizvodnji rezervnih delov za avtomobile, ki se je trikratno povečala. Toda tudi to povečanje proizvodnje ne more zadostiti potrebam in težavam, ki so nastale zaradi prejšnjega načina proizvodnje, ko so stalno zahtevali le gotove kamione, niso pa skrbeli za potrebni rezervni material in zato mnogi pokvarjeni kamioni niso bili v prometu. Tako seveda danes niso v stanju zadostiti vsem potrebam, ki so se nabrale v toku petih let.

Podjetje je deloma vezano na uvoz, ker domače kapacitete še niso zadostne in to predvsem pri jeklu, železu in pločevini. Dobili so že prve vzorce stekla iz domačih tovarn, ki bodo kmalu izpodrinile uvoženo steklo iz tujine.

V »Metalni« imajo za to leto ogromno naročil in tako dovolj dela. Položaj, ki je postal v začetku leta ugoden, je postal v maju manj rožnat, ker je pričelo primanjkovati materiala. Zelenarni v Zenici in na Jesenicah ne moreta zadostiti vsem podjetjem, ki povprašujejo po valjannem materialu, z uvozom pa je težko, ker so dobavni roki negotovi. Naročila v prvih petih mesecih so v redu izpolnila, pričakujejo pa, da bodo to zmogli tudi v bodoče, ker se vprašanje oskrbe z materialom že rešuje na pristojnih mestih.

»Metalna« je podjetje, ki dela na različnih krajih po vsej naši državi. Veliko delo so napravili v Jابلancici, kjer so montirali za pretežno večino hidromehanske opreme. Sedaj delajo hidroopremo za hidrocentrali Jajce in Medjuvršje, izdelali pa so tudi že del cevovodov za Mavrovo. Za halo aglomeracije v Zenici so dobavili konstrukcije, v delu pa je ravno sedaj tudi konstrukcija za podaljšek martinare na Jesenicah in portalni žerjav za železarno v Zenici. Za termoelektrarno v Svetozarevu bodo zgradili velik portalni žerjav za razkladanje premoga, v načrtu pa imajo še celo vrsto del.

Letos bo tovarna osvojila novo proizvodnjo prekladanih mostov z elevatorji. Take mostove rabijo predvsem termoelektrarne in železarne, ki morajo premog, rudo ali koks dovažati v velikih množinah na mesto, kjer se potrebuje. Taki mostovi se gibljejo po posebnih progah in upajo, da jih bodo začeli izdelovati prav v kratkem. Visokotlačni cevovodi za hidrocentrale so take kvalitete, da lahko tekmujejo z inozemskimi izdelki. Podjetje je delno v posesti takih naprav, ki garantirajo sigurnost teh cevi, seveda pa je potreben zato tudi prvovrsten varilni kader.

Obe veliki podjetji sta do sedaj kljub nepredvidnim oviram izpolnili svoje družbene obveznosti. Letos je našo industrijo presenetilo pomanjkanje električne energije, zato si delovni kolektiv »Metalne« šteje v posebno čast, da bo še v tem letu pričel z izdelavo hidromehanske opreme za hidrocentralo Vuhred, ki bo že tretja dravska elektrarna, ki jo dopolnjuje »Metalna«. S tem bo podjetje znatno pripomoglo k tim hitrejši izgradnji dravskega hidroenergetskega sistema in k boljši preskrbi z elektriko.

Vreme in rastje v začetku junija 1954

Po izboljšanju vremena v zadnji dekadi maja, je nastopilo ponovno poslabšanje v začetku junija. Deževno vreme je trajalo vseh prvih 7 dni; maksimalne padavine so bile dne 4. junija v kasnih popoldanskih in večernih urah, ko je v ozkem pasu od Paške do Sotle padlo tudi nad 100 mm (Dobrna 150 mm). V večini Slovenije je bilo nad 200% dolgoletnih vrednosti za prvo dekadno junija, v Krškem pa je bilo celo 559%. Sicer je padlo tudi v tej dekadi največ moče v Julijskih Alpah (Bovec 230 mm), najmanj pa v vzhodnih Halozah (Zavrč 21 mm); zadnji trije dnevi so bili brez padavin.

Srednje dekadne temperature so bile v višini dolgoletnih povprečkov, saj so nihali odstotki med +0,5°C in -0,5°C. Najvišje vrednosti izkazuje obmorski pas, kjer je znašal dekadni povpreček 19,0°C, (Koper, Skočjan). V notranjosti je bila najvišja dekadna vrednost v Crnomlju 18,4°C, sicer pa so nihale temperature med 15 in 17°C. Izrazito nižje so bile le v alpskem svetu (Jezerško 12,5, Planica 12,7°C).

Najnižjo temperaturo je zabeležila Planica in sicer 8. junija, ko je zdrsnilo živo srebro na +2,9°C. Dekadni maksimum je bil ob zaključku dekadne, ko se je živo srebro dvignilo na 29,5°C v Krškem in samo za 0,1°C manj v Crnomlju. Sicer so se maksimalne vrednosti gibale med 25 in 27°C in le alpski predeli so imeli nekoliko nižje ekstreme.

Ponovni nastop deževnega vremena v tem obdobju je zaviral opravljanje poljskih del (okopavanje koruze, osipanje krompirja), zlasti pa še košnja do konca dekadne. Sele tedaj se je lepo vreme zopet ustallilo in omogočilo razmahnitev košnje predvsem na Primorskem in v vzhodnem predelu Slovenije (Lože, Sežana, Planina pri Sevnici, Rogaska Slatina, Bizeljsko, Maribor, Svečina).

Zito je v tem času zadovoljivo napredovalo. V alpskem in predalpskem svetu je nastopilo v tem času klasejanje, v nižinskih predelih ostale Slovenije (Brezelsko, Krško, Novo mesto, Cirmnelj, Zavrč, Ljubljana) pa cvetenje ozimne pšenice. V osrednji Sloveniji so zabeležili cvetenje ozimne rži, in najtoplejših lokalitetah pa še mlечно zorenje ozimnega ječmena. Na Primorskem so zcvetele v začetku junija zgodnje sorte krompirja.

S trgatvijo zgodnjih češenj so začeli tudi v okolici Krškega in Murske Sobotne. Dež, ki je v tem obdobju čisto padal v obliki hudih nalivov, je povzročil uničujoče poplave (Celje, Šoštanj, Krško), kjer je povodenj uničila večje površine njivskih posevkov in travnikov.

Agrometeorološki osek Uprave hidrometeorološke službe IZ ZAGORJA

Na zadnji seji ljudskega odbora mestne občine v Zagorju so navzoči obravnavali predvsem pereče probleme solstva. Tako je zlasti velika stiska s prostori, saj se v dveh učilnicah stiska dopolne in popoldne nad 200 učencev. V ta namen so sestavili posebno komisijo, ki bo izbrala zemljišče za novo šolo in preskrbela potrebne načrte. Gradnja šole, ki je res potrebna, bo treba prihodnje leto upoštevat v proračunu okrajnega ljudskega odbora Trbovlje. Z novo šolo bi tudi Loke, kjer ni stiska za učilnice nič manjša dobila 4 razredno osnovno šolo.

Nato so razpravljali še o učnih uspehih in ugotovili, da so učni uspehi zlasti v osnovnih šolah vedno boljši, kar dokazuje, da poučjuje v teh šolah že res dober predavateljski kader. Najboljši učenci posameznih razredov vseh šol v Zagorju so bili pred nekaj dnevi na sprejemu pri predsedniku ljudskega odbora mestne občine Zagorje, tov. Alojzu Lukaču, kjer so za svojo marljivo v šolskem letu prejeli knjižne nagrade.

V Zagorju bo začela v prihodnjem šolskem letu delovati tudi enoletna gospodinjstva šola. Glavni problem predstavljajo prostori in finančna sredstva. Ta šola naj bi vzgajala strokovni kader za uslužnostna podjetja v Zagorju.

Kmetijska šola na Izlakah je te dni zaključila pouk. Učenci se pripravljajo na ekskurzijo po Sloveniji.

V Zagorju se kažejo vse večje potrebe po ustanovitvi knjižnice. Knjižnice na Izlakah, v Kotredrežu in pri KSS sicer obstojajo, toda že davno ne zadostajo za vedno večje potrebe in želje svojih bralcev. M. L.

Oglašujte V SLOVENSKEM POROČEVALCU!

Na Irskem v mestu Limeriku se bo 13. junija začel mednarodni kongres proizvajalcev sladkorne pese. Prijavljenih je okoli 150 delegatov iz 9 držav.

svtenih organov in ti (ali pa tudi sami starši, ki niso bili več kos vzgoji svojih otrok), so jih prepustili prevzgoji zavodu. »Prezvožite jih, napravite nam iz njih dostojno, dobre državljanke.«

Poleg vsega, kar sem že našel, pa so ti fantje v najbolj kritičnih letih. To je doba mladih realistov in pubertetnikov, čas, ko otrok ne trpi in tudi ne prizna nobene avtoritete, ne staršev, ne učiteljev. Le težko se mu približaj. Silno občutljiva je v teh letih otroška duša in treba jo je nad vse skrbno oblikovati. To živo testo se izredno težko gnete. Zato sem se silno zadržal, ko sem zagledal med žitak maloštevilnim vzgojnim osebjem v tem zavodu v glavnem mlade ljudi, za katere sem zvedel, da imajo malo prakse za seboj. Za zavod, ki ima 81 gojencev in popolno osnovno šolo, so le štirje učitelji in štirje vzgojitelji — dva moška, ostale so ženske. Od teh ima ena le štiri gimnazije, stara je dobrih 18 let ter ima za seboj samo 1 leto službe. Ne smem reči, da se ti vzgojitelji ne potrudijo, nasprotno. zelo si prizadevajo, v svojem poslu, da o od sebe, kolikor največ morejo. In tovariši, ki so že večkrat obiskali zavod, so mi povedali, da so se gojenci že mnogo spremenili, odkar so prišli v Veržeje. Toda uprava zavoda se še vedno ni dokopala tako daleč, da bi začela kajenje v spalnicah, kaj šele v skrivališčih po gmovju, da bi obvladala razposajenost in podvigost nekaterih fantov, izpade na mlade učiteljske itd. Učitelji si niti nikakor ne morejo ustvariti prave avtoritete, potopejanje po vasi se

nadaljuje. Vzrokov je več. Prvi je nedvomno ta, da je premalo vzgojnega osebja. Dopolnje pri pouku še gre, toda popoldne, ko se mali razposajenci podajo v naravo na razna dela, na zavodsko ekonomijo, jih vseh ne more več spremljati oko vzgojitelja. Preveč je teh zagorelih okroglih fantečev, ki se jim podi po glavi sto misli naenkrat. Sedaj v popoldnih urah tudi niso dovolj za posleni, nimajo zanje primernih politehničnih delavnic, v katerih bi se gojenci z veseljem in dovolj zaposlili. Primanjkuje kadrov in denarja na nabavo opreme. Okrajja pa tako neredno plačujejo svoje prispevke.

Najboljši vzgojitelji — znanje, praksa in ljubezen do poklica

Druga pomankljivost je strokovna usposobljenost učiteljev in vzgojiteljev. Drugod po svetu imajo za take zavode posebno šolane vzgojitelje. Tak vzgojitelj mora biti izredno dober pedagog, dober psiholog, sociolog in mora znati poleg dobrega podajanja snovi tudi dobro vzgajati. To drugo je v zavodu važnejše od prvega. Zato je poleg prakse potrebna še ljubezen do poklica. To-

Na tone ajdove moke je propadlo

Karl Rajer, delavec iz Ljubljane nam je poslal dopis, v katerem nas obvešča, da so pri podjetju »Moka« zamešali 15 ton ajdove moke med otrobe in jo prodajajo zdej kot posebno svinsko krmo. Delavec Rajer postavlja pri tem naslednja vprašanja:

1. Zakaj so namleli tako velike količine in zakaj ne meljejo sproti, kolikor to zahteva trg, ko je znano, da ajda v zrnu ostane dlje časa, zmlata pa se hitro pokvari. 2. Zakaj niso znižali cene, da bi moko vendarle pravočasno prodali in bi si jo delovni človek lahko ceneje pritoščil, in 3. na kak način bo podjetje krilo nastalo izgubo?

Obrnili smo se na prizadeto podjetje in smo dobili naslednji odgovor:

Predušem ne gre za 15, pač pa le za okroglo 7 ton, ker je od skupne količine 15 ton šlo nekaj nad 7 ton še pravočasno v promet. Glavni vzrok, da se je ajdova moka pokvarila je v tem, da je cena pšenični moki, ki je določena, pri zadnjem znižanju padla od 100 din za kg na 50 din za kg pri cenah na debelo, omenjena ajda, ki je v prosti prodaji in veljajo zanjo ekonomske cene, pa je bila nakupljena še po stari ceni. Namleli so jo zato tako velike količine, ker so vsi takrat računali še na stare cene in je bilo prej povpraševanje po ajdovi moki veliko, po padcu cene pšenični moki pa je to povpraševanje naenkrat prenehalo. Drugi, nič manjši vzrok pa je v tem, da so velike količine ajde zmleli tudi razni »pecerjski grostisi, čeprav to ne spada v njihov delokrog, in tudi vsa večja mlinska podjetja, ki meljejo vse vrste moke v lastni režiji. Tudi pri njih bodo zdej propadle še večje količine ajdove moke, kakor pri »Moki«, predvideti vse to vnaprej pa ni mogoč nihče. Ko so pri »Moki« opazili grožnjo nevarnosti, so znižali ceno tej moki najprej od 76 din za kg na 50 din in nato celo na 45 din na debelo, kljub temu pa je marnica prodaja povsem zastala. Do znižanja cene za ajdovo moko v nadrobni prodaji pa kljub padcu cene na debelo ni prišlo, ker so v nadrobni trgovini še to cenejšo ajdovo moko krili izgubo za stare zaloge.

Ko je nato propadel še poslednji poskus, da bi prodali preostalo ajdovo moko v posebnih stojnicah na živilskem trgu v nadrobni prodaji, do česar pa ni prišlo, ker je po predpisih živilski trg namenjen samo neposrednim proizvajalcem, so se zmešali med otrobe in prodajajo zdej vse skupaj kot neko posebno svinsko krmo po ceni 18 din za kg. Ker so sami otrobi cenejši in jih tako ta mešanica stane 24 din kilogram, je tako pri kilogramu te mešanice le 6 din trgaube. Pri 7000 kg ajdove moke in pri mešanju v ramerju 40% ajdove moke in 60% otrobov, bo znašala torej izguba »le« nekaj nad 100.000 din. Pri podjetju, ki ima mesečno do 2400 ton prometa, kakor je to »Moka«, in predstavlja promet z ajdovo moko le najmanjši del njegove delavnosti, je to »malenkost«, izguba pa bo pokrila iz razlik v ceni drugih artiklov.

Naj bo tako ali drugače. Mnenja smo, da je šlo — vzeto v celoti — pri vsem tem delu za anarhično metje ajde in da bo moral škodo, ki bo zaradi tega nastala bodisi pri »Moki« bodisi pri ostalih trgovskih podjetjih, vendarle nositi potrošnik. Zato je dolžnost tako kolektivno trgovskih podjetij kakor tudi gospodarskih nadzornih organov storiti vse, da do takih pojavov ne bo več prišlo. —ms—

da doslej smo na ta mesta večinoma postavljali učitelje z dekretom. In ker so pač mladi, novinci, bolj »premakljivi« kot starejši kadri, ki so se že vsidrali na svojih mestih, so pač te poslali »po službeni potrebi« v Veržeje in v ostala naša vzgajališča.

In rešitev tega položaja? Na naši višji pedagoški šoli v Ljubljani so v lanskem študijskem letu ustanovili posebni oddelek za tovrstne specialne šole. Toda že tu je bil odziv slab. Le devet študentov je na tem oddelku. Upajmo, da jih bo letos več. Svet za prosveto je tudi razpisal natečaj. Za Veržeje je iskal pet ljudi. Prijavil se ni nihče, le dva vzgojitelja iz Veržeja sta prošila za premetitev. In tako bodo verjetno tudi letos prišli novi vzgojitelji v Veržeje le po tej nesrečni službeni potrebi...

Zveza med starši in zavodom — mrtve črke na uradnem papirju

Zaradi pomanjkanja vzgojnega osebja je zato v zavodu le slab »karsarski red«. Tu prevladuje skupna, namesto individualna vzgoja. Vzgojitelj se ne more posvetiti manjši skupini, kaj šele

O čem je vredno razmisliti?

Pretekle dni so na pravni fakulteti ljubljanske univerze mnogo razpravljali o primeru študenta VIII. semestra Staneta Zmitka. Ta je imel 16. III. pri seminarski uri meddržavnega prava referat, kateremu sta bili poslušni še dve seminarski uri, 13. in 27. aprila. Avditorij seminarja, fakulturni svet in disciplinsko sodišče pravne fakultete so ocenili seminarski referat in stališča, ki jih je izražal S. Z. na razpravi obeh seminarskih urah, kot sovražno propagandni izpad proti notranji in zunanji politiki naše države ter njeni družbeni ureditvi.

Na tem mestu zadovoljuje zgornja ocena navedenih seminarskih ur in tokrat ni potrebno podrobneje iznašati stališč imenovanega študenta. Da bi bila dokazana objektivnost pravkar zapisane ocene. Prav pa je postaviti ob tem primeru nekaj vprašanj, o katerih je potrebno in vredno razmisliti.

Prvič: Študent S. Z. ni naiter ali zaletav mladenič. Naravno. Pred leti je že diplomiral na ekonomski fakulteti ljubljanske univerze, pa se potem vpisal še na pravno. Za obeh fakultetah je polagala izpite spri, in to z najboljšimi ocenami.

Tako je položil potrebne izpite na primer iz teorije o državi itd. Ko je pa v seminarjem delu obravnaval to vprašanje, je razvijal »ideje«, ki z znanostjo nimajo ničesar skupnega. Odpira se vprašanje: ali so te S. Z.-ekove »ideje« rezultat pridobitnega znanja in študija in dveh fakultetah, v kar bi mogel biti malokdo prepričan, ali pa to dejstvo dokazuje, da se na visokih šolah nekateri študentje »učijo« le zaradi izpitol in diplom in da posamezni profesorji tako »naučeno znanje« ocenjujejo na naših šolah z najboljšimi ocenami, čeprav tega znanja študent ni osvojil za sebe, marveč le za profesorje?

Postavilo se je tudi naslednje vprašanje: Kako to, da se dočaja, pa čeprav bi bili to samo posamezni primeri, da odhajajo iz naših visokih šol izobraženci, ki bodo — celo z več diplomami v žepu — delovali v življenju predvsem proti neodvisnosti in suverenosti naše domovine in proti socialističnemu napredku v njej. Za povratek starega, paraziškega sistema? Ob tem mora naša javnost nujno postaviti tudi nadaljnje vprašanje: Ali se v celoti smotno izkoriščajo ne ravno majhna sredstva, ki jih daje vsa leta po vojni naša družba za visoke šole in univerze? Ali morajo biti naši delovni ljudje zadovoljni, če se na račun njihovega niškega dela izkoriščajo akademski tla in oblike znanstvenega dela na univerzi za pomembovanje, polcenjenje in celo zamiranje njihovih strokovnih sposobnosti. Da bi čimprej dosegli višjo stopnjo socialistične ureditve in boljše pogoje za hitrejši dvig materialne in kulturne ravni slovenskega državljanstva? In končno: Ali ni naša družba trgovaška prikačkovati, da bodo univerze in visoke šole trgovaški predvsem izobraževalni, ki bodo kot zavodni državni socialistične domovine s svojim znanjem pridobitnim na sedanjih šolah, služili napredku in svojemu ljudstvu?

Drugič: Mislim, da je neosporno, da so univerzitetni profesorji in predavatelji predvsem odgovorni za to, v kakšne namene se izkoriščajo oblike študijskega in znanstvenega dela na visokih šolah. V primeru, ki je predmet obravnavane, so fakulturni organi sami ugotovili, da je S. Z. pod krinko »svobode znanosti« na docela neznanstven in neakademski način nastopil pod videzom »strokovnega« dela s politično propagandnim pamfletom. V tej zvezi se ni mogoče izogniti vprašanju, kako to, da prisotni profesor, ki je seminar vodil, takega nastopa in sovražnega izpada ni takoj prekinil? Na dveh nadaljnjih seminarskih urah je celo dovolil, da je S. Z. naprej razvijal svojo »ideologijo«. In kar je najvažnejše, na željo nekaterih študentov na zaključku tretje seminarske ure, naj pove profesor o stališčih S. Z. svoje avtoritativno mnenje, ta tudi tedaj tega ni storil. Ali je mogoče taka pozitivistična stališča in prakso ocenjevati za znanstveno?

Tudi fakulturni svet pravne fakultete v Ljubljani, ki je obravnaval na svoji izredni seji opisani primer, je med drugim ugotovil, da je profesor opustil dolžnosti, ki jih ima v socialistični družbi, s čimer je škodoval ugledu

pravne fakultete ljubljanske univerze in je zaradi tega njegovo ravnanje obsodil.

Tretjič: Ob primeru S. Z. se je ponovno pokazalo, da so doslej predvsem študentje aktivni v idejnem in političnem boju na univerzi in visokih šolah. Oni so bili namreč prvi in edini, ki so se spustili v ostro polemiko z neznanstvenim nastopom pri omenjenih seminarskih urah. To dejstvo je gotovo ohrabrujoče zlasti zaradi tega, ker je absolutna večina avtoritativnih študentov zavrnila izvajanja S. Z. in kar je še važnejše, z argumenti dokazala ne le neznanstvenost referentovih stališč, marveč predvsem njihov sovražen politični namen. Tudi sicer je bila študentska organizacija tista, ki je vztrajala, da organi fakultete take pojave na univerzi ocenijo tako, kar oni v bistvu so in kar pomenijo.

Četrtič: Opisani primer izkoriščanja oblike študijskega dela na ljubljanski univerzi za frontalni napad na neodvisnost države, na nieno družbeno ureditvo, notranjo in zunanjo politiko, napad, pred katerim ni izvet niti pred-

sednik republike, je žal pokazal, da so bili zlasti profesorji in drugi predavatelji odmaknjeni od neposrednega znanstvenega vplivanja na celotna dopajanja na fakulteti. Pri tem mislim predvsem na to, da samo administrativno ali disciplinsko reševanje takih pojavov za visoko šolo res ne more biti dovolj. Od univerze se sme pričakovati, da bi predvsem s političnimi in argumenti znanosti obračunala s pojavi, ki so v svojem bistvu napad na svobodo znanstvenega dela na visokih šolah in na znanost samo.

In končno. S tem, da je S. Z. zlorabil univerzo in izkoristil seminarsko delo za nestrokovne namene, ni dokazal drugega kot to, da mu za znanstveno delo na visoki šoli ni. S svojimi političnimi pamfleti in sovražno propagando se je sam izbrisljal iz seznama tiste madrine, ki se hoče znanstveno usposobiti za odgovorne naloge, ki jih imajo izobraženci v socialistični družbi. Zato je bilo nujno, da je tudi pravna fakulteta zaprla za njim univerzitetna vrata.

fol

POT DO MODERNE ZNANSTVENE USTANOVE

Neizkoriščeni lesni odpadki in 2.800 ton sladkorja

III.

V biokemičnem — mikrobiološkem oddelku Kemičnega inštituta »Boris Kidrič« v Ljubljani mora več mladih inženirjev, tehnikov in laborantov zaradi uspešnega reševanja nalog pogostokrat delati tudi ponoči.

V enem izmed laboratorijev tega oddelka raziskujemo bežni moke in kruha, ki povzročajo znane hude okvare, da je kruh neredko popolnoma neužit. Gre za vprašanje uporabe raznih vrst moke in različno vodene testa ter peke z dodatki, ki so bodisi kemičnega ali mikrobiološkega značaja. Kruh naj ostane čim dlje zdrav, se pravi svež, okusen in brez znakov infekcije, ki se običajno pojavljajo že čez nekaj dni spriču okužbe iz zraka, oziroma skladišnega prostora. Smo pred tem, da odpravimo okvare v kruhu s pomočjo izdelkov, do katerih smo prišli v tem laboratoriju.

V drugem laboratoriju našega oddelka gojimo in ohranjamo pri življenju več sto kultur mikroorganizmov. Zbirka vsebuje plesni, kvasovke in bakterije, ki so kot posamezni individui zahtevni vsak po svoje tako glede hrane, kakor tudi glede časa, po katerem jih moramo preceptiti na nova določena hraniva. V bakterijski kuhinji pripravljamo tehnik dnevno taka hraniva, ki jih sezonsko kuha za celoletno uporabo. Češnje, korenje, krompir, česnje, riž, kaša, pivina, mesni izcedek z želatino in agarjem ali brez njega, so osnovna gojišča za mikrobo. Tu so tudi mikroorganizmi iz Francije, Holandije, Nemčije, Anglije, Amerike in Japonske. Zamenjava z drugimi ustanovami po svetu nam bo tudi v bodoče omogočala razširitev dragocene zbirke. Njen smoter ni zgolj v tem, da predstavlja izbrano količino mikroorganizmov, marveč služi ta kolekcija prvenstveno za izbiro čisto določenih vrst, s katerimi opravljamo znanstvene preiskave.

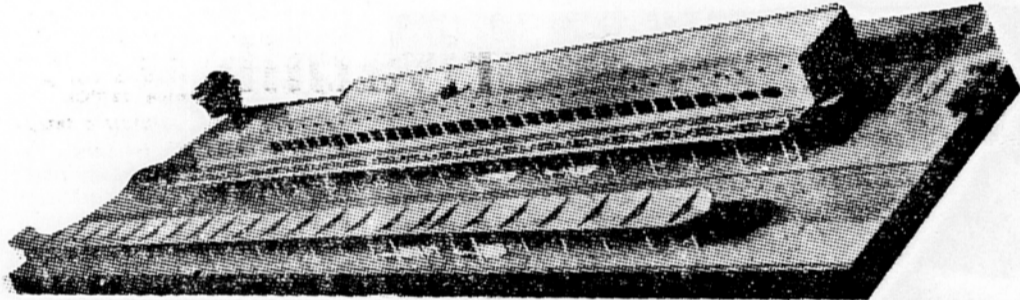
Naše najaktualnejše naloge so izkoriščanje odpadnih produktov domače industrije. Ti odpadki predstavljajo ogromen mrtev kapital! Pri tem mislimo na odpadke lesa v gozdovih, na slamo po strniščih, ter tudi na sulfinito lužino, ki odteka v naše potoke in reke. Samo v slovenskih gozdovih obleži 4 milijone ton lesnih odpadkov. V slovenski lesni industriji pa propada neizrabljenih lesnih odpadkov 1,2 milijona ton odpadkov. Slovenske tovarne celu-

loze odvržejo okoli 140.000 kub. metrov sulfinito lužine, torej med drugim tudi kakih 2.800 ton sladkorja!

Lesne odpadke, slamo žitaric, koruzno ličkanje, stebra in šore, odpadke sončnic itd. izlužimo v vodo in kislino pri določenih temperaturah in določenem pritisku. Da dobimo tako imenovane hidrolizate, ki vsebujejo vrsto sladkorjev, nastalih iz prvotne celuloze in njej sorodnih, zapletenih spojin. Če prenesemo soj mikroorganizma v tak hidrolizat, se ta razmnoži in predvsem zaradi sladkorja in naraste v maso celic, ki vsebujejo v gotovem razmerju količine maščobe in beljakovin. To razmerje zavisi

od nas samih, ki lahko usmerjamo fermentacijo tako, da prisilimo s pomočjo določenih dodatkov mikroorganizem k tvorjenju maščobe ali beljakovin v celicah. Posrečilo se nam je med drugim vzgojiti množične kulture gliv, ki so vsebovale več kot 50% masti in druge s povprečno 45% beljakovin (oboje preračunano na suho substanco). Iz tega je jasno razviden gospodarski pomen, zlasti če si predočimo, da lahko z mikrobiološko mastjo in prav tako beljakovino zamašimo vrzeli v agronomiji, zlasti pri krmi. Mnogi problemi nas še čakajo in z veseljem se jih bomo lotili, uverjeni v uspeh.

Jeseniška postaja v grobem dograjena

Maketa kolodvora s peronom

O pomenu Jesenic kot prometnega vozla in tujskoprometnega in industrijskega značaja ni treba izgubljati besed. Že tako je treba obžalovati, da so za minila dolga leta, preden se je v tem kraju začelo graditi novo postajno slopišče, ki je bilo v zadnji vojni popolnoma porušeno. Potniški promet z inozemstvom se razvija v glavnem z Avstrijo, Francijo, Švico, Češkoslovaško in Italijo. Razumljivo je, da dobivajo potniki tukaj prve vtise o naši državi in da je bilo zaradi tega pri izdelavi načrtov, misliti na posebne potrebe in zahteve glede ureditve kolodvorskih prostorov ter komunikacij.

Pri izdelovanju načrta je bilo treba upoštevati dva težka pogoja. Prvi je ožina zveznice — širina 20 m — med železniško harfo in tranzitno cesto z omejeno dolžino 140 m in drugi — izredno težko fundiranje tal.

Načrt obsega potniški del kolodvora z vestibulom, čakalnico, restavracijami, sanitarnimi prostori pod zemljo in s podhodom na otočne perone, nadalje službeni del prometnega urada z obsejnim sektorjem, carino, Putnikom in avstrijskim zastopstvom, kakor tudi železniško avtomatsko telefonsko centralo, zaklonske, akumulatorje, delavnice, centralno kurjavo in značne ventilacijske naprave. Načrt predvideva tudi elektrifikacijo železnice te proge.

Strešna konstrukcija bo pokrita z bakreno pločevino, zunanje ploskve pa obložene z brušenimi kamenitimi ploščami.

S svojo horizontalno usmerjenostjo ustvarja kolodvor z zvezi s centralno zavidavo trga pred njim — z večnadstropnim hotelom, kubično zasnovanimi stavbami mestne uprave in banke — harmonično

KULTURNI RAZGLEDI

Pomen II. Ljubljanskega festivala

Se nekaj dni in Ljubljana bo postala središče pomembnih manifestacij naše kulturne ustvarjalnosti. V čem je pravzaprav pomen II. Ljubljanskega festivala?

Ljubljana naj bi postala jugoslovanski Salzburg. Nedvomno plemenita, domoljubna zamisel. Toda mar ni preveč drzna? Turistično društvo, ki je sprožilo to misel pred tremi leti, je pri tej zasnovi računalo z nedvomnimi pogoji, ki sta jih lokalni naši slovenski prestolnici narava in kulturna tradicija. Namen je zvišen: prerediti Ljubljano: predahiti jo s pomembno kulturno pobudo. Se več: preoblikovati jo v pomembno festivalno žarišče z mednarodnim prizvokom, razširiti njen sloves preko državnih meja in s tem proslaviti domovino pred vsem kulturnim svetom. Nekateri se tej zamisli posmihajo. Tudi Salzburgu so se posmihali. Razvoj pa je prekucnil črnogledi pesimizem. Namen ljubljanskih festivalov pa je tudi posredovati našemu delovnemu ljudstvu dokazne in vrhunske dela naše kulturne ustvarjalnosti in tako smotno dvigniti njegovo kulturno raven. Končno želijo prireditelji ljubljanskih festivalov opozorjati na to kulturno dejavnost tudi goste iz inozemstva in s tem posredno pospeševati turistično turizma.

Lanski festivalni program je bil prenatrpan s prireditvami vseh vrst. Prevladovala je količina, ki so ob njej želeli prireditelji izlučiti pravilno pot in otipati smer, ki naj bi zagotovila bodočim festivalom prepričljiv uspeh in kontinuiteto. Živ odsev tega dragocene spoznanja je umetnostni program II. ljubljanskega festivala, ki ga bo naša kulturna javnost lahko povzela vsak dan iz programnih objav v dnevnem tisku in radiu. Ta program kaže prevsem dvojno značilnost.

Ljubljana je nedvomno doživela v zadnjih desetletjih

prekatero nepozabno ure kulturnega, umetniškega uživanja. Ob sodelovanju ljubljanske in zagrebške Opere, zagrebške drž simfoničnega orkestra ter plesnega ansambla »Tanec« iz Skoplja na II. ljubljanskem festivalu pa lahko sodimo, da še nismo imeli priložnosti, uživati v kratkem časovnem razdobju 14 dni strjeno umetnostno dopolnjevanje jo še sodelovanje našega Slovenskega okteta, Akademskes folklorne skupine »France Marolt« ter Studenteske plesne skupine iz Bele krajine, nadalje pomembna razstava klasicizma in romantike na Slovenskem v Narodni galeriji, razstava slovenskih zemljevidov v Narodni in uni-

verzitetni knjižnici ter na turistično gospodarskem področju izvirno zasnovana Turistično gospodarska razstava v Emoni.

Druga značilnost: Umetnostna programa smer II. ljubljanskega festivala je rezultat spoznanja, da si bomo

lahko pridobili kulturno veljavo v zunanjem svetu le s prednostnim izvajanjem specifičnih domačih opernih in baletnih umetnin, ki so za tuje goste nove, zanimive in privlačne in ki sočasno vzbujajo v našem delovnem človeku občutek lastne kulturne vrednosti in zavesti. Zato prevladuje v letošnjem festivalnem opernem programu linija domače umetnostne emancipacije. Obžalovati pa je, da niso mogli prireditelji tudi leto razviti v inozemstvu široko razpredene propagande, ker bi utegnili neogibno razčaranje spriču nastanitvenih težav in nezadostnosti hotelskih kapacitet za zmerom odvrniti tuje goste od Ljubljane.

Ljubljanski festivali naj bi postali tradicija. Ni dvomiti, da bi prinašala v svojem razvojnem izpopolnjevanju slovenski prestolnici lepe koristi, da pa bo kontinuiteta festivala zagotovljena le z naslovnitvijo na čim širšo organizacijsko osnovo.

Jugoslovanski zapiski

Pisatelj Josipa Pavičiča poznamo iz razdobja med obema vojnama, ko je cenura stare Jugoslavije zaplenila njegov »Memento«, literarno obtožbo proti tedanjemu režimu. Letos je pri zagrebški Matici Hrvatski izdal novo delo »Zapiski iz davnine«, ki je dejansko avtobiografski roman. Razdeljen je na dva dela, v katerih pripoveduje o »Amerikancih«, izseljencih in povratnikih, ter o težkem življenju Like pred osvobodilno vojno.

Novosadska »Matica Srbska« je pred kratkim izdala drugo zbirko pesmi Miroslava Antića »Sinje nebo«. Antić je kvaliteten pesnik mlajše generacije, čeprav njegova druga knjiga nekoliko znožata za prvo. Novost v zbirki je ritmična proza, v kateri je dosegel pesnik doslej najgloblji izraz.

N. Paniča - Surepa »Reka« ima bolj grafično kot vsebinsko vrednost. Sto numeriranih in podpisanih izvodov v litografrani bibliofilski izdaji je okusno opremljenih. Beseđilo je vezano v kamen z arhaičnimi črkami starih cirilskih spisov. Tudi slog Paničeve lirike je nekoliko arhai-

PRIREDITVENI PROGRAM II. LJUBLJANSKEGA FESTIVALA

od 30. junija do 14. julija 1954

30. VI.: Hrističev balet »OHRIDSKA LEGENDA«. Veronika Mlakar in Duško Trninič iz Beograda kot gosta.
1. VII.: VEČER OPERNIH ARIJ. Pojejo Vilma Bukovec, Nada Vidmar, Rudolf Franci in Friderik Lupša.
2. VII.: Leoncavallova opera »GLUMACI« in Baranovičev balet »LECTOVO SRCE«. Zagrebška opera.
4. VII.: Verdijeva opera »OTELLO«. Zagrebška opera.
5. VII.: Gotovčeva opera »MORANA«. Zagrebška opera.
6. VII.: VEČER OPERNIH ARIJ. Pojejo Valerija Heybalova, Nada Putarjeva, Anton Dermota, Tomislav Neralič in Vladimir Ružička.
8. VII.: VEČER SLOVENSKEGA FOLKLORNEGA OKTETA. Akademski folklorna plesna skupina »France Marolt« in Studentska mladina iz Bele krajine.
9. VII.: KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA.
10. VII.: VEČER JUGOSLOVANSKIH PLESOV. Plesni folklorni ansambel »Tanec« iz Skoplja.
13. VII.: Gotovčeva opera »ERO IZ ONEGA SVETA«. Ljubljanska opera.
14. VII.: KONCERT II. LJUBLJANSKEGA FESTIVALA. Državni simfonični orkester iz Zagreba.

- Vse prireditve bodo na prostem, na Trgu francoske revolucije pred Križankami s pričetkom ob 20.30. Le Slovenski oktet bo nastopil v Filharmonični dvorani s pričetkom ob 20.30. V primeru deževnega vremena bodo prireditve pod streho, o čemer bo občinstvo obveščeno.
- RAZSTAVE**
- RAZSTAVA KLASICIZMA IN ROMANTIKE NA SLOVENSKEM** v Narodni galeriji. Otvoritev 29. junija ob 18. Razstava bo odprta vsak dan od 10 do 18.
- RAZSTAVA ZEMLJEVIDOV NA SLOVENSKEM** v Narodni in univerzitetni knjižnici. Odprta bo ob delavnikih od 10 do 13, ob nedeljah od 9 do 13. Otvoritev 30. junija ob 18.
- TURISTIČNO GOSPODARSKA RAZSTAVA** v Emoni. Odprta bo od 10 do 22. Otvoritev 30. junija ob 11.

posamezniku. In to mlad pubertetni, ki je vseskozi realist, silno dobro in globoko občuti. Ljudska oblast izredno skrbi za te zavode. Hrana je dobra, postelja je čista, gojenec je obleden skrbno, a nekaj vresno silno pogreša mlada duša krištanega realista in pubertetnika — to je povezava z domom, s starši, z okoljem, v katerem je poprej živel. Ta pa obstaja na primer v Veržeju skoro izključno le po strogem uradnem papirju. Ob sprejemu gojenca dobi zavod od skrbstvenega organa vse potrebne podatke o otroku in ko je mali Janezek, Tonček ali Miha goden za odpust, gre spet počta na svet za skrbstvo. Ta si ogleda položaj na domu, pogovori s starši in spet priročno pismo nazaj v zavod: »Doma je vse v redu, lahko ga odpustite«, ali pa: »Doma se razmere še niso spremenile, imejte še fanta.« Tudi ko odpustijo gojenca, roma z njim le pismo. N-kaj je tudi pismenih zvez med starši in otroki in primerov obiskov v zavodu. Toda le za to edino vzevo, pravijo na upravi zavoda, da je mnogokrat bolj škodljiva, kot koristna.

Ob tem se nam odpre novo težko vprašanje: Kako pa starši sodelujejo pri vzgoji svojih mlado-

kov v zavodu? Začel bi kar z dopisnico, ki mi je prišla v roke v Veržeju. Mati z Gorenjske piše svojemu Janezu: »Nisem več v službi, a imam že z Joškom, tvojim bratom toliko opravka, da ne bi mogla še tebe krotiti, ker dobro vem, da me ne bi ubogal. Le navadi se biti pudrjen, ker drugega ti itak v življenju ne kaže, posebno ker se nisi hotel učiti. Malo upam, da bi že pozabil vse neumnosti, ki si jih nama počeljal. Kako srečna bi bila, če ne bi bil tako pokvarjen...«

Do pičice takšno je bilo sporočilo matere sinu. Zato sem se zanimal za Janezka. Na belem listu zavodske kartoteke sem prebral o njemu: »Neznosno stanje v družini, pijančevanje, mati zadavila očeta, vzgojna zanemarjenost četa, male tarvine. V začetku silno razposajen, učitelja ni mogla krotiti v razredu.« Toda nato: »Janez se je lepo popravi. Pridno dela, napreduje pri učenju, posvaril je Frančka, ko ga je dobil na tuj črešnji pred krajem...« To dobre lastnosti vedno bolj polnijo papirnati karton in izpodirajo tiste prve, negativne. Le mati, ki je sama zakrivila vzgojno zanemarjenost svoje-

jence. Povedali so mi primer: Mati je obiskala 13-letnega Milana. Sinček je je nato spremljal na kolodvor. Mati si je prižgala cigareto in še sinu je dala, da je kadil. Nato ga je nagovarjala, naj pogebne. V zavodu pa je dobro poznajo te vrste ljubezni staršev do otrok. Ob tem gre navadno le za otroške doklade, otroka pa bi znova prepustili česti.

Navedel sem že vzroke, ki so pripeljali te mlade fante v zavod. Le nekaj jih je tu takih, ki nimajo več staršev, a ti so tu med najbolj marljivimi. Najteže je s tistimi, katerih roditelji so podvrženi alkoholu, predvsem z otroki iz ločenih družin. Kako žalostno so zgodbe nekaterih fantičev. Dvanajstletni Janezek mi je pripovedoval:

Grehe staršev plačujejo otroci

»Oče in mati sta se neprestano prepirala, nato pretepala, napila in spet prepirala. Nato je mati zbežala. Od jeze je odšel še oče. Sama sta naju pustila s sestri-

In tako plačujejo otroci za grehe staršev, postajajo žrtve okolja, v katerem živijo. Toda mar ni dolžnost nas vseh, da poskrbimo

za ta naš naračaj, ki je v veliki vzgojni nevarnosti. Mnogo laže bi bilo Janezka in njegovo malo sestrico vzgojiti, kot pa nato v zavodu prevzgojiti. Takoj v začetku, ko se je začel v družinski razdor, ki je pripeljal do družinske katastrofe, bi morali poseči vmes in reševati, vztrajno reševati. Če ne bi mogli rešiti družine, bi rešili vsaj otroka. Tu je po mojem najvažnejše torišče dela Društva prijateljev mladine in vseh ostalih organizacij, naših

skrbstvenih organov, prosvetnih delavcev v tistem kraju in končno nas vseh.

V Sloveniji je 3000 do 5000 vzgojno zanemarenih otrok. S tem pa še ni rečeno, da so ti vsi zreli za zavod. Ne, a vzgojno so problematični. In naj mar čakamo, da bodo ti otroci godni za zavod? Ne, takoj se moramo boriti zanje, za njihovo vzgojo in tudi na tem področju izvršiti asanacijo.

Mar znova čaka cesta Toneta, Lojzeta in Jožeta?

Toda ne smete misliti, da so ti živahnji dečki v Veržeju in po ostalih naših vzgojnih zavodih vsem kakšni razbojniki. Neki Mnogi, katerim je bila po krivdi staršev in okolja, v katerem so živeli, zrahljana vzgoja, so v zavodu ostali res vzorni mladinci. Gledal sem ob zaključku šolskega leta njihovo razstavo. Moram priznati, da je med njimi mnogo zelo nadarjenih fantov. V veržejskem zavodu so mi pripovedovali o Tinčku, ki je bil ob prihodu v zavod prvi mali razbojnik, danes je popolnoma drug človek.

Lepo se ponaša in v razredu je najboljši. In takih Tinčkov je v Veržeju še več. Šesti razred šole v zavodu so Tone, Lojze in Jože dokončali z odliko. V 16. letu so sedaj in radi bi se izučili za mehanika, ključavnica ali kaj podobnega. Veselje in tudi smisel imajo za to. A zastoj? So njihove prošnje delovnim kolektivom, da bi jih sprejeli v uk. Prošli so sami, prosil je zanje zavod. Zaman, od nikoder ni odgovora. Branijo se jih, ker so pač iz »Veržeja«. Pravijo, da imajo drugih dovolj, zakaj bi morali imeti prednost ravno ti iz »zavoda«.

Imajo ti delovni kolektivni prav? Kam torej s Tonetom, Lojzatom in Jožetom? V uk ne morejo, kmetom jih ne morejo prepustiti v izkoriščanje. Jih bomo morali res znova prepustiti česti? Toda Tonetu, Lojzetu in Jožetu se bodo pridružili še drugi.

O tem moramo razmisliti vsi, ki nam je skrb za naše otroke kolikar pri srcu. Prepričan pa sem, da se bo našel tudi v Sloveniji delovni kolektiv, ki jih bo sprejel v svojo sredo in se nato zavne tudi očetovsko zavzel.

Boris Kuhar.

3a1 clom in družino

Rejenček

Otrok se v družini bolje razvija kot v domski zaščiti

Precej odmaknjena od sveta živita priletka Zalarjeva. Z invalidno in krpo zemlje okrog hišice se skromno preživljata. Otroci so jima že zgodaj pomirli in ostala sta sama, tako kot tedaj, ko sta se zvela.

Nekega dne, ko sta Zalarjeva okopavala krompir se je zgodilo nekaj, kar je docela spremenilo miren tok njunega vsakdanjega življenja. Ko je stari Zalar poslednjič zamahnil z motiko, se je naslonil nanjo, loveč sapo in se zagledal tja čez njive, polne koruze, ki je daleč okrog bogotno rasla.

»Mina,« je pretrgal molk, »kaj se ti ne zdi, da sva tako samotna. Družbe nama dela le nekaj kokoši in oslepele muca.«

Zena, ki se ni slišala takega govorjenja pri svojem možu, je osupnila. Prebilsnila jo je misel:

»Kaj če tole ni znamenje, da bo stari kmalu sklenil življenje?«

»Beži, beži, že toliko let sva sama, pa še nisi tako potožil,« ga je žena zavrnila.

»Ti, veš kaj, Mina, vzemiva rejenčka, da bo spet jok in smeh pri hiši,« je pristavil, ko se je po strani, tako kot v mladih letih skrivoma ozri na Mino.

Tako sta dobila Zalarjeva v hišo rejenčka, kodrolasega Tončka. Pet let mu je. Vse kote je že prve ure oblezel. Polna ga je bila kajža in vrt in gozd. Stara dva sta se pomladila, Tonček pa raste v pravega korjenjaka.

Tako je bilo s Tončkom in tako je z neštetimi drugimi rejenčki, ki nimajo več svojega doma, a so vendar našli dom

pod varstvom skrbnega rejnika. Marsikdo kritično pomisli, da oddaja otrok rejnikom ni prava rešitev, saj se marsikdaj primeri, da rejenčki zelo trpijo. Rejniki jih do skrajnosti izkoristajo, zlasti na kmetih. Res je, kako sprejme družina rejenčka in kako ravna z njim je odvisno od njenih posameznih članov, od njihove človečnosti in ljubezni do malega bitja. Vendar pa ti otroci pri nas niso prepuščeni na milost in nemilost svojim rejnikom, saj te socialno skrbstveni organi skrbno nadzirajo in če ugotovijo nepravilen odnos rejnika do otroka, mu tega tudi odvzamejo. S kontrolno nad rejniki in pravilno razmestitvijo — da pride

otrok res v dobre roke — je ta obvarovan pred slabimi rejniki, ki pogosto gledajo v takem otroku, zlasti na kmetih le delovno silo, za katero pa prejmejo še podporo.

Poleg slabih je še več dobrih rejnikov, ki se z ljubeznijo posvetijo otroku. Le taki rejniki

lahko nadomeščajo otroku starše in dom, kajti tega ne more nuditi otrokom brez staršev noben mladinski ali otroški dom.

Izkušnje pri nas in vseh naprednih socialnih družb v svetu so pokazale, da je življenje otroka pod nadzorstvom države v družini, pri dobrih rednikih še najbolj popolna in najbolj življenjska oblika harmoničnega razvoja otroka.

Zaradi tega tudi pri nas vedno najbolj izpopolnjujemo rejniške centre, saj je treba omogočiti čim večjemu številu otrok, da pridejo iz domske zaščite v rejništvo.

Družina, ki bo z ljubeznijo vzrejala otroka, bo lahko k njegovemu razvoju doprinesla ne-

ko brez staršev ali pa ni pri njih nobenega posebnega vzgojnega ali zdravstvenega razloga za oddajo v domsko zaščito, naj bi postali člani naših družin, kjer bi našli svoj novi, prijetni dom.

Tudi Tonček je pri Zalarjevih našel tak dom. Odkar ga je stari Zalar pripeljal iz mesta je ves drugačen in komaj se še spominja na zavod, na druge otroke. Tudi tam, med njimi je bilo prijetno, vendar ne tako kot pri Zalarjevih, še daleč ne tako V. K.

Nasveti

Ne zametajmo kavne gošče. Prav dobro čam bo prišla, če bomo hoteli očistiti stekleno posodo. Goščo pridenevamo malo vode in kisa, jo vlijemo v posodo in to temeljito stresemo.

Če obitli kost v grlu je najbolje pogoltiti surovo jajce.

Blatne madeže v obleki čistimo šele, kadar se je blato na tkanini popolnoma posušilo in šele tedaj ga skrtamo.

Če rabimo pri kuhi le nekaj kapljic limonovega soka, ne prežemo cele limone, temveč zberemo v limono vilice, da priteče le nekaj kapljic, limona pa ostane cela in se ne posuši.

Limone ostalajo delj časa sveže, če jih položimo v posodo z mrzlo vodo, ki jo večkrat na dan menjamo.

Kdo je bil kriv?

Janko in Meta sta morala ostajati nešteto krat sama doma. Prvi je imel komaj dve leti, Meta pa nekako štiri leta. Oba sta bila precej neugnanana. Če je bilo lepo vreme, jima je mamica pripravila obilne kose kruha, namazane z marmelado in ju spravila na balkon, da sta tamkaj počasi otepala svojo malico.

Nekega dne je ta sosed, njuna mamica kupila osem kilogramov lepih borovnic za vkuhanje. Vse, borovnice in sladkor je pustila na mizi, Janka in Metko pa kot navadno poslala na balkon. Nato se je čez ograjo nagnila k meni in zaklicala:

»Oh, lepo vas prosim, popazite malo na otroke. Le k prijateljici skočim, bom brž nazaj!«

Toda minevala je ura za ura. Sosea se še ni vrnila. Včasih sem pogledala na sosedni balkon pa sem videla, da otroke mirno sedita na tleh in otepata kruh. Ko pa znova pogledam, ni bilo na balkonu nikogar več. Le kam sta šla? Poklicem nekakrat na sosedno stran, pa od nikoder odgovora. Vse je bilo začuda tiho. Malih porednežev ni bilo na spregled. Misleč, da ju je utrudilo sonce in da sta kot že večkrat zaspala kar na tleh v kuhinji, nisem več oprezala za navihancema.

Toda, nenadoma zaslišim presunljiv jok in kričanje. Pri

Borovnice so že dozorele. Otroci tekmujejo, kdo bo več nabral

sosedovih je pela šiba svojo pesem, da je bilo joj. Med kričanje se mešajo kriki sosed, ki se nad nečim kar ne more pomiriti. Radovedno sem pokukala k njim. Priznati moram, da je bil pogled na kuhinjo in oba otroke silno žalosten, a nič manj zabaven.

Sosea je pustila skledo z vsemi borovnicami in sladkorjem v kuhinji na mizi, namesto da bi jo spravila na nedosegljivo mesto, preden je odšla iz stanovanja. Njeno odsotnost in pozabljivost sta iz-

rabila Metka in Janko. Vabljive črne jagode sta strešla po vsej kuhinji in pridno mendrala po tej mešanici borovnic in sladkorja. Ali si lahko predstavljate, kako sta tudi sama izgledala po tem delu?

Ali bo njuna mamica še kdaj pustila malčka sama doma, tako prepuščena sama sebi samo zato, da bo lahko pokramljala s prijateljico. Kaj pa, če bi jo doma čakala hujska nesreča od popackanih malih nadebudnežev in uničenih borovnic...? H. C.

Naš letošnji dopust

Kadar pride čas počitnic, pridejo z njim tudi velike in majhne skrbi — kje in kako preživeti počitnice, da bodo zahtevale od nas čim manj stroškov, a da jih bomo kljub temu prijetno preživeli. Naj-

večjo skrb za dopust družine nosi nedvomno gospodinja, saj mora poskrbeti za vrsto stvari, ki se pojavijo v tem času.

Vendar ne pretiravamo. Predvsem naj nam garderoba ne dela sivih las. S seboj bomo vzela pač to, kar že imamo. Pazile bomo le, da bo vsa obleka, perilo in druge drobnarije, ki pa so na počitnicah nujno potrebne, v brezhibnem redu. Ne sme se zgoditi, da bi v zadnjem trenutku, le nekaj ur pred odhodom zmetale v kovček vse kar nam pride pod roko, morda celo nezašito in ne več prav čisto obleko. Če prvi dan počitnic bi bile slabe volje, ker bi se morale takoj lotiti pranja in šivanja.

Vsaka družina si bo uredila počitnice v okviru svojih možnosti, na morju, v hribih,

sta, kaj pa vi, ko ste na kmetih. Kaj kmalu se bo pokazalo, da so naši otroci osamljeni, da se jih kmečki otroci ogibljujejo in da med njimi ni tistega otroškega veselja, ki bi moralo biti. Otroku moramo razložiti, da je tako šokiroustenje nesmiselno in nevedno dobrega pionirja pa bo med kmečkimi in mestnimi otroci vzpostavljeno veliko prijateljstvo, ki je zlasti pri otrocih tako pristržno in brez predsodkov. V igrah pogmajni, gozdu ob potoku se bo naš otrok razvzel in okrepil. Pri tem pustimo otroka, da se docela sprosti in ne vpjimo neprestano nad njim, ne smeš to, ne smeš ono! Otrok uživa, da sme svobodno stopiti na travo, da ni nikjer čuvaja, ki bi zapisal globo itd. itd. In prav zaradi tega so počitnice za otroka še

Poskusite

Za 5 kg češnje potrebujemo 1 kg sladkorja. Zdravim češnjam pristržno pečlje (ne odžremo, da ostane sok v sadju) in jih dobro operemo. Medtem zavremo v 1 litru vode 1 kg sladkorja. V to vrelo raztopimo polagoma pripravljene češnje, jih pustimo dobro prevreti in jih sprti jemljemo iz vode ter takoj vlagamo v pripravljene kozarce. To delamo, dokler ne porabimo vseh češenj. Raztopimo vlijemo v kozarce in pustimo odprte čez noč. Naslednji dan zavremo s pergamentom. Dobro je, če zalijemo češnje z alkoholom preden jih zavežemo. Tako shranjene češnje so dobre vse leto in se ne kvarijo, četudi jih iz kozarca vzamemo le nekaj. Po tem navodilu si lahko shranimo tudi hruške in slive.

Kadričnik svetuje

KAKO JE S PREHRANO PRI SLADKORNI BOLEZNI? Slišali ste, da ponekod dopuščajo diabetičnim bolnikom precejšnjo svobodo v dietnem režimu, češ da naj jedo, kakor se jim pač oglasa tek, insulin pa naj uporabljajo, samo kadar je potreben, da preprečijo pojave, kot so nastajanje ketona, izgubljanje teže itd. Kaj več da se od njih ne zahteva niti ne kaka redna kontrola.

Vendar pa dolgoletna opazovanja kažejo nasprotno, namreč to, da se skrbni in stalni nadzor nad bolniki diabetiki bogato obrestujejo. Komplikacije in posledice, kot so živčne motnje, obolenje ledvic, obolenje krvnega ožilja, povišan krvni pritisk, so mnogo redkeje pri kontroliranih bolnikih kakor pa tistih, pri katerih sladkorna bolezen ni bila pod zadostno kontrolo.

Res pa je, da se mnogi bolniki ne ravnaajo po zdravniških navodilih in se raje izpostavljajo nevarnosti kake komplikacije čez 10 do 15 let, kakor da bi se v vsakdanjem življenju odrekli nekaterim jedem, kar gotovo zahteva precejšnjo discipliniranost.

Približno tako je tudi z vsemi tistimi, ki trdovratno kadije naprej, čeprav vedo, da je rak na pljučih oziroma dušnih cevah pri kadičih odlično pogostejši kot pri nekadičih.

B. R. SEMYČ: Agranulocitoza je verjetno v vašem primeru posledica dolgotrajnega uživanja sulfamidnih pripravkov in drugih zdravil v velikih množinah. Zdravili ste se v bolnici s sodobnimi ameriškimi preparati in z večkratnimi krvnimi transfuzijami. Izbojšenega so vas poslali domov z navodili, da se dobro hranite, imate pa obenem tudi razjede na dvanajsterniku in ne veste, kako bi srazvili in sklad na eni strani potrebo po krepki prehrani, na drugi strani pa, kako bi se vendarle držali diete.

Tudi v dieti zaradi razjede na želodcu in dvanajsterniku si lahko pripravite hrano tako, da prejemate vsaj organizma dovoljno število kalorij. Bivni obroki naj bodo majhni, toda pogostni,

vsaj šestkrat na dan. Za doseg večje kalorične vrednosti hrane uporabljajte večje množine smetane, masla, olja. Če vam niso poznani potrebni dietni predpisi, se ponovno obrnite na posvetovalnico. Od zdravil vam svetujem uživanje vitaminov C in B, drugih zdravil pa nikar ne uporabljajte zaradi svojstvene preobčutljivosti vašega organizma in zdravila. Če imate možnost, si nabavite ameriški preparat Pentoseucetide, injekcije po 10 cm.

O. T. CELJE: Pri opisu ste pozabili navesti leto starosti. Vsi ti nenasladni in neprijetni subjektivni občutki, k se vam pojavljajo, kot na primer mravljinčje zbadanje, občutek odrevenelosti in krčji kažejo na organske ali funkcionalne motnje, v živčnem sistemu, pojavijo se pa tudi v času mene. Zato prosim za točnejši opis in navedbo starosti ter morebitnih prejšnjih boleznih itd.

Malim tabornikom vse izvrstno tekno

MIMO KOPALIŠČ

Blago, ki so ga pri nas namenili kopalnim oblekam ima brez izjeme belo osnovno barvo, ki je potiskana z neoriginalnim vzorcem. Prav zaradi bele barve, ki je kopalni obleki najmanj primerna (saj si komaj upamo sestiti) in zaradi majhne izbire vzorcev, pogosteje izbiramo med živopisanim blagom, ki mora biti seveda pralno. A tega blaga je letos manj kot bi želele in potrebovale. Če pa vendarle najdemo primerno blago, izberimo blago živih barv (rdeče, rumeno, vijoličasto). Manj primerne so medle barve in različni odtenki modre oz. zelene barve, ki na soncu hitro obledijo in se manj odražajo od zarjavele kože. Debeluške izbirajo med zelo temnimi barvami. Iz črne blaga dobro ukrojene kopalne obleke jim odlično pristojajo, nikakor pa si ne smejo privoščiti elastix kopalnih kostumov, o čemer se lahko vsaka kaj kmalu prepriča. Kostumi brez naramnic so sicer lepi in zadnja leta tudi moderni, čeprav so v mnogo manjši meri praktični. Redkokdaj se v njih oblečene počutimo sproščene, kar naj bi bil prvi namen vsake sončne ali zračne kopeli.

Kadar smo na kopalnišču, uporabljajmo čim manj rdečila, opustimo lepotočno pudranje in predvsem tudi uporabo kolonjske vode. Pri prvem sončenju bodimo oprezne. Začnimo s 15-minutno sončno kopeljo, ki jo postopoma podaljšujemo. Samo na ta način bomo pravilno izkoristile sonce, vendar pa lahko zaradi pretiravanja povzročiti tudi hude opekline ali pa izpremeniti prijetne počitnice v bolezenski dopust.

Naše kopalne obleke so v veliki večini krojene iz blaga. Redko katera si danes kupi volnen kopalni kostum. V inozemstvu precej kupujejo elastix kopalne obleke, ki pa jih za vodo zamenja obleka iz blaga, ki se hitreje posuši in je zato mnogo prijetnejša.

Naše kopalne obleke so v veliki večini krojene iz blaga. Redko katera si danes kupi volnen kopalni kostum. V inozemstvu precej kupujejo elastix kopalne obleke, ki pa jih za vodo zamenja obleka iz blaga, ki se hitreje posuši in je zato mnogo prijetnejša.

V gozdu je taborjenje prijetno

ali na deželi pri sorodnikih. Važno je za odrasle člane družine in za otroke zlasti to, da spremenijo okolje v katerem se gibljejo vse leto in da si v počitku in razvedrilo naberejo novih moči.

Torej na počitnice gremo. Za nekatere bodo bolj skromne kot lani saj so cene v hotelih dovolj visoke, a počitnice bodo vendarle.

Pri vseh pripravah na dopust na nekaj ne smemo pozabiti — na odnos do ljudi, s katerimi bomo preživljali počitnice. Da bodo te res prijetne, maroma skrbeti za to, da bomo vedno dobre volje, prijazni in ustrezljivi. Oholost, mrzla rezerviranost in nadutost so tako odbijajoče lastnosti, da se nam bo vsake že od daleč izognil. Prav tako ne smemo v drugo skrajnost, da smo vsiljivi, pretirano prijazni in celo nadležni. To velja sicer tudi v našem vsakdanjem življenju, vendar pride do živopisnih vse to še bolj do izraza v brezledju, pri kopanju, zabavi, sprehodu in podobno. Skrbimo torej, da uberemo srednjo pot pa bo dopust res prijeten.

Ze doma moramo poučiti tudi otroke, kako naj se obnašajo. Ti se mnogokrat radi postavljajo pred kmečkimi otroci češ, mi smo pa iz me-

mnogo lepše in mikavnejše. Ko imamo pred odhodom z otrokom kratek pomenek — saj moramo tudi njemu sporočiti to važno novico, da gremo na počitnice — mu moramo omeniti tudi to, naj se pri sorodnikih na deželi lepo obnaša. Zlasti neprijetno je za gostitelja, kadar njegov mali neček iz mesta neprestano viha nosek ob lončeni skledi in kritično ogledujoč nosi mlince v usta.

Na vse to moramo misliti, ko odhajamo na počitnice, pa nam bodo res nudile to, kar od njih pričakujemo. V. K.

Ko odhajamo na počitnice, pa nam bodo res nudile to, kar od njih pričakujemo. V. K.

Na vse to moramo misliti, ko odhajamo na počitnice, pa nam bodo res nudile to, kar od njih pričakujemo. V. K.

Na vse to moramo misliti, ko odhajamo na počitnice, pa nam bodo res nudile to, kar od njih pričakujemo. V. K.

Kako uporabimo ostanke goved ne

Včasih nam ostane goveje meso, bodisi od juhe ali kake druge mesne jedi. Porabimo jih s pridom na najrazličnejše načine.

Lepe kose iz juhe narazemo na rezine, posolimo, odstavimo s česnom in jih opravimo na ma-

sti, na kateri smo poprej zarumile sesekljano čebulo. Poleg zrezkov postrežemo pražen krompir in solato.

Meso zrežemo na koščke in pripravimo okusno mesno solato.

Dalje lahko spečemo meso kot naravne zrezke in jih serviramo s poljubno omako in z žličniki ali krompirjevimi cmoki. Zaleže nam za kosilo ali večerjo.

Ali pa meso sesekljamo, še bolj zrežemo na strofjku in iz te sekanice napravimo razne jušne vložke in mesne rulade, ki so z dodatkom riža ali krompirja zelo nastine.

Fino zmleto meso porabimo za mesni pire: če mu dodamo še sveže zrezano meso, ga lahko porabimo za pečene mesne hlebčke ali pa kot nadev za paprike, kumare, paradiznike itd.

ZADNJE VESTI

Seja Varnostnega sveta dones ob 20.

Demonstracije v Hondurasu — Nasprotujoče si izjave in trditve — Pismo guatemalskega zunanjega ministra vladi Hondurasu

NEW YORK, 24. jun. (AFP) Predstavnik Guatemale v OZN dr. Castillo Arriola je postal vsem članom Varnostnega sveta isto brzojavko, ki jo je poslal danes predsedniku Varnostnega sveta z zahtevo, da se nujno skliče ta Svet. Ta zahteva temelji v glavnem na sporu uporniške radikalne postaje, da imajo čete polkovnika Castillija namen bombardirati glavno mesto Guatemala. Se preden so sprejeli to brzojavko, je večina članov Varnostnega sveta sporočila svoj pristane na zahtevo, da se Svet takoj sestane. Vendar je predsednik Sveta, Henry Cabot Lodge mnenja, da spada primer Guatemale v pristojnost organizacije ameriških držav in da bi sestanke Varnostnega sveta v danem trenutku »izkoristila komunistična propaganda«.

New York, 24. jun. (AFP). — Predstavnik ameriške delegacije v Varnostnem svetu je nocoj sporočil, da sta Brazilija in Kolumbija zahtevali v Kolombijskem Varnostnem svetu zaradi predloga, ki ga je včeraj dala komisija za mir organizacije ameriških držav, namreč, da se pošlje anketa komisija v Guatemalo, Honduras in Nicaragujo. Brazilija in Kolumbija sta članici Varnostnega sveta in njuni zahtevi je treba ugoditi. Varnostni svet se bo sešel verjetno jutri predpolodne ali popoldne.

New York, 24. jun. (AFP) Tukaj je nocoj izšlo sporočilo, da se sestane Varnostni svet jutri ob 20. uri, ko bo nadaljeval razpravo o položaju v Guatemali. V sporočilu je rečeno, da je Svet sklican na zahtevo Brazilije in Kolumbije. Obe sta izjavljali v Washingtonu, da bo jutri predpolodne odpotovala v Guatemalo, Honduras in Nicaragujo komisija, ki jo je imenovala komisija za mir medameriške organizacije.

Bogota, 24. jun. (AFP). Po vesti kolumbijske postaje Honduras, kako so jo prejeli v Bogoti, so bile ubite 4 osebe med demon-

stracijami, do katerih je prišlo v glavnem mestu Hondurasu v korist zakonite vlade v Guatemali.

Armastegusigalpa, 24. junija (AS) Vodja upornikov Carlos Castillo Armas je danes izjavil, da še ni prišlo do direktnih spopadov med uporniški silami in vladnimi četami. Dodal je, da napredujejo uporniki iz treh smeri proti prestolnici Guatemala Cityju.

Izjava Armasa je v nasprotju s trditvijo v nocojšnjem uradnem guatemalskem sporočilu, v katerem je govora o spopadih rednih čet z uporniki; v teh spopadih da so Armasove čete pretrpele večje izgube in ljudje in materialu. Vladno sporočilo tudi trdi, da je guatemalska armada zopet zavzela mesto

Morales, nedaleč od Puerta Barrios, ki so ga bili zavzeli uporniki.

Guatemala City, 24. jun. (AFP) Guatemalski minister za zunanje zadeve Torriello je danes zahteval od Hondurasu, da uporniškim silam polkovnika Armasa ne dovoli uporabljati svojih letališč, da zapre mejo med obema državama za uporniške sile in da internira ter razoroži vse pripadnike uporniških sil, ki so na ozemlju Hondurasu, ne glede na narodnost. Od vlade Hondurasu je guatemalski minister tudi zahteval, da prepreči subverzivno dejavnost guatemalskih emigrantov proti zakoniti guatemalski vladi. Torriello meni, da so to pogoj, katerih izpolnitve bi Guatemalo preprečila o miroljubnosti vlade Hondurasu. Besedilo Torriellovega pisma vladi Hondurasu je bilo obenem zaradi informacije poslano OZN.

Churchill in Eden odpotovala v Washington

London, 24. jun. (AFP). Predsednik britanske vlade Winston Churchill in minister za zunanje zadeve Anthony Eden sta z letalom odpotovala v Washington.

Washington, 24. jun. (AFP) Britanski ministrski predsednik Churchill prispe jutri v spremstvu ministra za zunanje zadeve Edena okrog 10. ure predpolodne na washingtonsko letališče, kjer bosta dočkala britanske goste podpredsednik Nixon in ameriški minister za zunanje zadeve John Foster Dulles. Churchill in Eden bosta opoldne kot gosta na kosilu pri predsedniku ZDA Eisenhowerju, nakar bodo sledili razgovori med najvišjimi ameriški in britanskimi funkcionarji. Raz-

govori se bodo nadaljevali v soboto in nedeljo. Uradno sporočilo bo objavljeno verjetno v nedeljo zvečer. Z ameriške strani se bodo razgovorom poleg Eisenhowerja udeležili Nixon, Dulles in minister za obrambo Wilson.

Gospa Pandit v Skoplju

Skopje, 24. jun. (Tanjug). — Predsednik Generalne skupščine OZN ga. Vidjaja Laksmi Pandit je nocoj obiskala umetniško galerijo slik v Skoplju in hidrocentralo »Matko« pri Skoplju.

Po kosilu, ki ga je, kakor smo poročali že v prvi izdaji, priredil G. Pandit na čast predsednik Ljudske skupščine LR Makedonije Lazar Koliševski je izročila Vera Aceva ga. Pandit v imenu Zveze ženskih društev Makedonije krasno narodno nošo iz gališkega kraja.

Govoreč o svojih vtisih, je ga. Pandit danes popoldne novi-

Sestanek Nutting - Scelba Rim, 24. jun. (Tanjug) Predsednik italijanske vlade Scelba je nocoj sprejel britanskega podsekretarja Nuttinga. Pred tem sestankom se je Nutting razgovarjal z italijanskim ministrom za zunanje zadeve Piccionijem. O razgovorih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo, pričakuje se pa, da bo o tem Nutting verjetno govoril na jutrišnji tiskovni konferenci.

Odhod delegacije grške mornarice

Split, 24. jun. Načelnik admiralitete grške vojne mornarice viceadmiral Lapas je položil danes pozno popoldne lovorjavec z grškimi nacionalnim trakom na spominsko ploščo bojem za osvoboditev Splita. Zvečer je privedel komandant Jugoslovanske vojne mornarice, viceadmiral Mate Jerković, delegaciji v Domu jugoslovanske vojne mornarice poslovilno večerjo. Delegacija zapušta našo državo jutri.

Prvi jugoslovanski filmski festival

Pulj, 24. jun. (Tanjug). S predvajanjem slovenskega filma »Vesna« v puljski areni se je nocoj začel I. jugoslovanski filmski festival domačih filmov. Poleg predstavnikov Avale - filma, Bosna - filma, Jadran - filma, Lovčen - filma in vojaškega filmskega podjetja »Zastava« se bodo festivala udeležili tudi predstavniki inozemskih filmskih drušev.

Dve točki vendar ostali doma

Te dni so imeli predvsem ljubiteljski košarke glavno besedo, saj so gledali kar dve tekmi za točke, izmed katerih je Proleter iz Zrenjanina pobral dve (Proleter : Ljubljana 55:51) preteklo sredo pa se je pomeril še z domačim ASK, ki je s težavo rešil čast slovenske košarke.

Kakor smo že zapisali, sta naša predstavnika v zvezni ligi klub sredi začela v tej hudi konkurenci (po tritedenskem odmoru), saj sta večino tekem prav lahkomiselno zapravila. Precej ostra kritika je po tekmi s Proleterjem veljala ekipi Ljubljane. Glede na odlično igro gostov, so mnogi pričakovali, da bo moral tudi ASK položiti orožje. Z razliko od ponedeljske igre Ljubljane, pa je ASK uspešno z veljo poštvovalnostjo in zagrinostjo ugnati odličnega nasprotnika, ki je priznal svoj poraz šele v zadnji minuti igre. To nazadnje kaže tudi sam rezultat 57:51 (31:31) v korist ASK. Za tesen, toda zaslužen uspeh gre zasluga predvsem prodorne Kristančič in zelo razpoložnemu Debevču, ki sta z ostalimi tovarišji vred v odličnih trenutkih tekme s taktičnimi odločilnimi potezami zagotovila svojemu moštvu zmago.

Ostri ukrepi proti nediscipliniranim poslancem

Pariz, 24. jun. (Tanjug). — Upravni odbor socialistične stranke je sinoči sklepal o 6 socialističnih poslancih — Julesu Mochu, Edmondu Naegelnu, Danielu Mayeru, Jeanu Bouhevu, Robertu Lacostu in Eugenu Montelu, ki so v nasprotju s sklepom izrednega kongresa stranke glasovali v zunanjeupolnomoženem odboru narodne skupščine proti ratifikaciji pogodbe o evropski obrambni skupnosti. Vsi omenjeni socialistični poslanci razen Mayera so bili suspendirani do poteka mandata v sedanji narodni skupščini v vseh dolžnostih, ki jim jih je naložila socialistična stranka.

Prvi poraz Pirca

München, 24. junija. Partije XVII. kola evropskega kosarke turnirja so se končale takole: Donner: Golombek 1:0, Wade : Rabar 0:1, Jacob : Bhand 0:1, Ribeiro : dr. Aitken 0:1, dr. Lehmann : Pirc 1:0, Kramer : Castaldi remi, Burstein : Mulcahy remi, Unzicker : Lokwenz remi, Toran : Fuderer prekinjena. Stanje točk: Unzicker 13,5, Donner 13, Rabar 12,5, Fuderer 12 (1), Pirc 11,5, Golombek 11, Toran 10,5 (1), Kramer 10, Bhand in Castaldi 8,5, Lokwenz 8, dr. Lehmann 7 in pol itd.

Prvi poraz Pirca

München, 24. junija. Partije XVII. kola evropskega kosarke turnirja so se končale takole: Donner: Golombek 1:0, Wade : Rabar 0:1, Jacob : Bhand 0:1, Ribeiro : dr. Aitken 0:1, dr. Lehmann : Pirc 1:0, Kramer : Castaldi remi, Burstein : Mulcahy remi, Unzicker : Lokwenz remi, Toran : Fuderer prekinjena. Stanje točk: Unzicker 13,5, Donner 13, Rabar 12,5, Fuderer 12 (1), Pirc 11,5, Golombek 11, Toran 10,5 (1), Kramer 10, Bhand in Castaldi 8,5, Lokwenz 8, dr. Lehmann 7 in pol itd.

Prvi poraz Pirca

München, 24. junija. Partije XVII. kola evropskega kosarke turnirja so se končale takole: Donner: Golombek 1:0, Wade : Rabar 0:1, Jacob : Bhand 0:1, Ribeiro : dr. Aitken 0:1, dr. Lehmann : Pirc 1:0, Kramer : Castaldi remi, Burstein : Mulcahy remi, Unzicker : Lokwenz remi, Toran : Fuderer prekinjena. Stanje točk: Unzicker 13,5, Donner 13, Rabar 12,5, Fuderer 12 (1), Pirc 11,5, Golombek 11, Toran 10,5 (1), Kramer 10, Bhand in Castaldi 8,5, Lokwenz 8, dr. Lehmann 7 in pol itd.

Prvi poraz Pirca

München, 24. junija. Partije XVII. kola evropskega kosarke turnirja so se končale takole: Donner: Golombek 1:0, Wade : Rabar 0:1, Jacob : Bhand 0:1, Ribeiro : dr. Aitken 0:1, dr. Lehmann : Pirc 1:0, Kramer : Castaldi remi, Burstein : Mulcahy remi, Unzicker : Lokwenz remi, Toran : Fuderer prekinjena. Stanje točk: Unzicker 13,5, Donner 13, Rabar 12,5, Fuderer 12 (1), Pirc 11,5, Golombek 11, Toran 10,5 (1), Kramer 10, Bhand in Castaldi 8,5, Lokwenz 8, dr. Lehmann 7 in pol itd.

SPORT

I. KOLO ZVEZNE ATLETSKE LIGE

Visoka zmaga Kladivarja nad Mladostjo — 105:78 točkam

Celje, 24. junija. Včeraj popoldne je bilo na stadionu Borisa Kidriča tekmovanje I. kola zvezne atletske lige med člani zvezne Mladosti in domačega Kladivarja. To tekmovanje bi moralo biti že v nedeljo 6. junija. Toda zaradi poplave, ki je močno poškodovala lepi stadion in večino njegovih naprav, je bil miting odložen. Do včerajšnjega prvega nastopa so atleti in funkcionarji društva žrtvovali nešteto prostovoljnih ur, da bi stadion usposobili za prvi nastop. Ni manjkalo mnogo, da bi bil njihov trud spet zaman. Naliv v dopoldanskem urah in ploha popoldne pred začetkom mitinga sta stadion prazno preplavila. Eno uro pred nastopom se je na stadionu zbrala večina delavnih funkcionarjev, ki so odstranili vodo. Proga in vsa ostala nastopna mesta so bila omeščana. Zelo tokrat ni bilo vrhunskih rekordov, bilo pa je dosti več borbenosti, zlasti pri domačih tekmovalcih in precej odličnih rezultatih.

Atletski Kladivarja zmagali premočno, čeprav so nastopili oslabljeni. Od 17 disciplin so zmagali desetkrat. Njihova premočnost bila še izražena v končnem točkovnem rezultatu, ki se glasi 105:78 v njihovo korist.

Na tekmovalcu je prijetno presenetil Vipotnik, ki je v odličnem času 51,0 sek. zmagal na 400 m. Zanimiva borba se je vodila tudi na 400 m zapreke. Marjan Kopitar je v tem tekmu zaozgal za reprezentantom Zupančičem komaj za eno desetinko. Vsekakor pa je bil raz-

bitljiv k na 800 m. Vipotnik ni imel resnega tekmeca, zato pa se je v zadnjih metrih pred ciljem razvila ogorčena borba za drugo mesto. Urbajs, ki je bil še približno 50 m pred ciljem na četrtem mestu, je v ostrem finišu prehitel oba gosta in zaslužen osvojil tri točke za domače društvo. Lorger se je znoje uveljavil na vseh svojih progah; najkrajšo je pretekel v 10,9 sek. Zanimivemu mitingu je prisostvovalo okoli 1000 gledalcev, kar je za delavni dan lepo številko. Med gosti je bil tudi član zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka ter predsednik OLSO Celje Riko Jerman. Rezultati: 110 zapreke: Lorger 15,0, Zupančič (oba Kl) 15,6, Mazalin (MI) 16,4; kroglja: Golc (K) 13,65, Galin (M) 13,63, Polutnik (K) 13,35 — osebni rekord; višina: Miler (M), Urbajs (K) in Kršlak (M) 175 cm; 100 m: Lorger 10,9, Kopše (oba K) 11,1, Oslakovič (M) 11,2; disk: Golc 44,15, Peterka (oba K) 43,25, Galin (M) 37,39; 1500 m: Zuvela (M) 4:12,2, Gajšek (K) 4:21,4, Filipovič (M) 4:22,0; 400 m: Vipotnik in Zupančič (oba K) 51,0, Vrančič (M) 51,5; troskok: Volarič (M) 13,56, Zagorc (K) 13,47, Celik (K) 12,90; 200 m: Lorger (K) 22,8, Oslakovič (M) 23,1, Kopše (K) 23,1; kladivo: Galin (M) 48,14, Peterka 45,68, Jančič (oba K) 40,82; 400 m čez zapreke: Zupančič 55,8, Kopitar (oba K) 55,9, Miler R. (M) 56,5; 5000 m: Kodrin (M) 16:12,4, Milnarčič (M) 16:45,0, Cvenk (M) 17:04,0, daljina: Miler B. (M) 6,48, Volarič (M) 6,35, Celik (K) 6,28; skok ob palici: Miler B. (M) 360, Glavač 360, Vehovar (oba K) 360; 800 m: Vipotnik (K) 2,00, 2. Urbajs (K) 2:04,2, Vrančič (M) 2:04,2; kopje: Kopitar J. 59,35, Rojc (oba K) 52,95, dr. Miloš (M) 48,04; 4x100 m: Kladivar (Vehovar, Kovač, Celik, Lorger) 44,1, Mladost (Krajšek, Vucelič, Oslakovič, Volarič) 45,0 sek. M. B.

Zadnja spopada pred četrtfinali

Minulo sredo sta bila dva švicarska stadiona prizorišče obeh dopolnilnih tekem za doletitve sedmega in osmega četrtfinalista, ki bodo v soboto in nedeljo nastopili za nadaljnje odločitve. Medtem ko je bila zmaga Nemčije v tekmi proti Turčiji komaj dvomljiva in so jo Nemci res pospravili s precej višjim izidom, kakor so računali poznavalci, je Italijanom v dvoboju s Švicarji še enkrat izpodletelo, toda to pot dokončno. V četrtfinalu sta se plasirali Nemčija in Švica; prva bo v nedeljo nasprotnik Jugoslavije, druga pa bo v soboto igrala proti Avstriji.

Švicarji so morali v ponovni tekmi s Švico na kolena ter pobrati šila in kopita. Z njihovih vrstah nekaj ni v redu. Značilno je bilo, da so bili edino italijanski igralci tako nedisciplinirani, da se je moral zgrešiti nekaterih ukvarjati tudi sodniški odbor pri prirediteljskem odboru, ki pa je nazadnje izdal prizadetim igralcem samo stroge opomine. Po zmagi nad Belgijo so Italijani zanesljivo računali, da imajo zadnjo zapreko za vstop v četrtfinalne tekme za seboj. V sredo pa so jim isti Švicarji dali še eno lekcijo in jih povsem zaslužen izločili iz nadaljnega tekmovalnega kroga. Zdjaj bodo morali morda le začeti razmišljati o tem, ali se je izplačalo investirati toliko težkih milijonov za kupljene nogometne »umetnike« s tega sveta, ki jim pa na svetovnem prvenstvu niso mogli prihraniti te »slovesa«.

NEMČIJA : TURČIJA 7:2 (3:1)
ŠVICA : ITALIJA 4:1 (1:0)

Študenti imajo svoj smučarski klub

Te dni so akademiki ljubljanske univerze ustanovili svoj smučarski klub. Odbor, ki je že predtem deloval samostojno, je že lani izvedel prav pestro smučarsko sezono, v njej pa predvsem državno akademsko prvenstvo v Zagrebu in pa veslesalom v Krnici, ki bo odšel stalno na sporedu vsake sezone. Potreba po samostojnem smučarskem klubu je bila zdaj že močno prečta in ko so akademiki dobili še zagotovilo za materialne pogoje delovanja, so se odločili za ustanovitev samostojne smučarske edine, ki jo bo letos vodil univ. profesor dr. Anton Peterlin. Kot prvo nalogo si je klub privzel ureditev in udomačitev v športnem in javnem življenju, močno pa bo potrben tudi glede na študentsko svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto na Jahorini. Klub posluje začasno v prostorih PD Univerze ob Miklošičevi c. 5a vsak ponedeljek in sredo od 12. do 13. ure.

Okrog iranskega petroleja

London, 24. jun. (AFP) Po vesteh iz krogov britanskih petrolejskih strokovnjakov obsegajo novi predlogi, ki jih je dal iranski vladni mednarodni konzorcij za petroleje, ustanovitev novih družb in vrnitev iranskega petroleja na mednarodno tržišče v krajšem roku, kakor se je predvidevalo. Družbe, ki sodelujejo v konzorciju, so se prejšnjo nedeljo v Londonu sporazumele o tem, da precej pustijo Iranu glede vskladitve interesov konzorcija z iranskim zakonom o nacionalizaciji petrolejske industrije. Za dosego tega cilja je predložila delegacija konzorcija, ki je v tork obnavlja razgovore z Iranom, ustanovitev kombinirane organizacije, na čelu katere bi bili dve glavni družbi — ena za prodajo in druga za eksploatacijo petroleja.

Sedež prve družbe — za prodajo in transport bi bil v Londonu, sedež druge pa v Amsterdamu.

Po mnenju petrolejskih strokovnjakov predstavlja ta predlog pravzaprav združenje konzorcija in iranske vlade, ki ni v nasprotju z iransko zakonodajo. V ustanovitvi tega združenja je treba videti bistveno popuščanje ameriških družb, ki so vztrajno zahtevale, da vsili konzorcij svojo kontrolo vsem fazam proizvodnje in trgovine.

Z druge strani kaže, da je konzorcij obljubil omogočiti maksimalni proizvodni petroleja v letni količini 30 milijonov ton. Ta obseg proizvodnje naj bi se dosegel v krajšem roku, kakor je to predvideval konzorcij prej.

NEKAJ VRSTAH

Pariz, 24. jun. (AFP) Danes je prišel v Pariz poziv belgijskega ministra za zunanje zadeve Paula Herjaja Spaaka, v katerem predlaga, da se organizira sestanek ministrov šestih držav, ki so podpisale pogodbo o evropski armadi.

London, 24. jun. Sovjetski poslanik v Londonu Jakov Malik je nocoj odpotoval v Moskvo. Domneva se, da bo Malik sovjetski vladi poročal o konferenci podkomiteja za razorožitev, ki je pravkar končala s delom. Po več tednih je začela ta komisija vstopno ulico in sklenila, da z delom začasno preneha.

Washington, 24. jun. (Reuter). Republikanski senator Knowland je nocoj izjavil, da sta Pierre Mendès-France in Cu En Laj »pravila teren za daljnovidnost München«. Po njegovem mnenju bo Kitajska, ko pride čas, zahtevala za Ho Si Minha vso tekniško delo, kar bi predstavljalo »velikansko zmago komunizma v Aziji«. Po mnenju ameriškega senatorja bi bile psihološke in vojaške posledice te zmage zelo resne.

Patterson o razorožitvi

London, 24. jun. (AFP). Predstavnik ZDA v podkomiteju Komisije OZN za razorožitev Patterson je danes tukaj izjavil, da zaključek razgovorov o razorožitvi »ne predstavlja definitivne prekinitve razprave« Potem ko je poudaril, da ZDA

ne želijo vojne in da jim je mnogo do tega, »da se izključijo iz uporabe atomsko in radijska bomba in vsako drugo podobno orožje«, je Patterson končal z besedami: »Kljub vsemu moramo vztrajati pri tem, da bodi prepoved atomskega orožja sestavni del sprejemljivega razorožitvenega programa, ki ga morajo spremljati zadovoljiva jamstva«.

AMAN, 24. JUN. (REUTER)

Predsednik jordanske vlade Abu el Huda Tefvik je danes izjavil, da bodo volitve v novi parlament 16. oktobra. Predsednik vlade je parlament razpustil pred dvema dnevnoma, da bi s tem končno prišlo z dnevnega reda »škodljivo« dejstvo določenih osebnih nasprotij med poslanci. Nove volitve bi praviloma morale biti šele novembra prihodnjega leta.

KAIRO, 24. JUN. (REUTER) V pismeni izjavi, ki jo je dal na poti v New Delhi v času svojega dvonedeljnega bivanja v Kalru kitajski minister za zunanje zadeve Cu En Laj tisku, je dejal, da njegova vlada podpira egiptovska prizadevanja, da zapuste britanske čete cono Sueškega prekopca.

SINGAPUR, 24. JUN. (AP) Na poti iz Zeneve je prispel južno-korejski minister za zunanje zadeve Pjng Jung Ta, danes v Singapur, kjer je izjavil, »da je mogoče pregnati kitajske komuniste s Koreje le z vojaško akcijo, nikakor pa ne z besedami«. Po njegovem mišljenju je zenevska konferenca dokazala, da nima pravega smisla razgovarjati se z državami sovjetskega bloka.

Herkimer ni dobro razumel, o kom govori, zato je nekoliko počakal.

»Prijezdijo ti v vas kot satani,« je nadaljeval Pjotr, »napadejo otroka, pobesijo po drevesih nedolžne ljudi. Človeku se ustavi pamet. Mlajši sin je pobegnil in se nikoli več ni vrnil. Bratec gospe nadporočnikove.«

Klepetanje prav gotovo ni bila Pjotrova navada. Pravzaprav ni nikoli prišla iz njegovih ust beseda o ljudeh, ki so bili njegov svet. Tu pa je bilo drugače. Pred velikim in zanesljivim možem pri mizi je začel pripovedovati kar sam od sebe. Gotovo ga je Betka zelo cenila, sicer mu ne bi bila dala njega na pot, ki ni bila nikak sprehod.

Cutil je zaupanje vanj. Zaupanje, ki ga je vplival Herkimer milijonom ljudi, kadar je prihajal njegov glas preko oceana. Nekaj je gnalo Pjotra, da je govoril. Čisto gotovo je moglo biti samo dobro. Če zve ta Angleži ali Amerikanec vse: kakšnemu edinstvenemu in čudovitemu gospodu je Pjotr nekoč služil, kako nedopovedljivo težko je bilo življenje gospe nadporočnikove, in ali je morda kaj slišal o gospodu Gelbfischu in o pokojni gospe teti. Le o Elizabeti ni bilo v Pjotrovem pripovedovanju skoraj nič. Herkimer ga tudi ni spraševal o njej.

V razgovoru je začela s Pjotrove vojaške nemščine počasi odpadati skorja rje. Herkimer je razumel že skoraj vsako besedo. Molče je kadil predse, zdaj pa zdaj hvaležno naredil požirek Meukowa iz l. 1872 in pozorno, kakor prej še nobenega veljava, poslušal ukrajinskega kmečkega sinu.

Ko je drugi večer stopil v belo hišo, je vedel marsikaj, kar se je v njej godilo prejšnja leta. To je bil najbrž vzrok,

da niti gospod Gelbfisch niti Recha nista v njegovi navzočnosti občutila čisto tujega človeka.

Ze pri mizi je vladalo prijetno vzdušje. Pjotr je brezhibno stregel; s pomočjo ukrajinske žene, ki je prišla nedavno v hišo, je pripravil odlični obed. Tudi Betka je prišla dosti prej kot sicer in ljubosumno nadzirala delo v kuhinji.

Kavo so pili v salonu. Herkimer je stal zraven Henrika; bil je kot stolp poleg nežnega malega moža. Betka je opazila, da mu je mučno. Videla je tudi, da se nikoli ni upal skloniti in se sponizatik k njemu. Kot olajšan je sedel, ko je mati dala znamenje. Zdelo se ji je, da govori Herkimer z njima prizanesljivo spoštljivo, kot bi govoril z odličnima bolnikoma. Bilo ji je, ko da zveni iz njegovega glasu občutek krivde.

Tiho je sedela in opazovala človeka, ki ga skoraj ni poznala, a mu je bila dala dva dni poprej na njegovo nejasno pot brez pomisleka za spremljevalca svojega prijatelja in dragega zaupnika. Kakor je bila sicer živahna, se je malo udeleževala pogovora in je mnogo kadila.

Vsi so se dobro počutili. Betka je slišala materin smeh. Tudi Henrik se je zdel nekam olajšan in veder kot že dolgo ne. Vzrok temu ni bil morda v tem, ker bi bil Herkimer posebno zabaven ali ker bi tako čudovito pripovedoval. Herkimer ni govoril skoraj nič. Bil je nenavadno sposoben v tem, da je znal poslušati in pripraviti drugega do tega, da je govoril. Mogoče, je mislila Elizabeta, je ta dar v zvezi z njegovim poklicem, o katerem pa si še ni bila čisto na jasnem.

Govorili so o potovanjih in o Herkimerjevi rojstni deželi. Omenili so Panamski prekop. Pokazalo se je, da se

je bil tudi Gelbfisch peljal nekoč po njem, in sicer na svojem potovanju okrog sveta; petnajst let je že minilo od takrat. Herkimerju je bilo to že dovolj, da je Henriku prepustil glavno besedo. Z ničimer ni izdal, da je bila pot okrog planeta, ki je bila v Henrikovem življenju prava pustolovščina, njemu zaradi poklicnih potovanj po Vzhodu in po Zahodu nekaj vsakdanjega. Kazalo je, da ve o ameriških pristaniščih, o nenavadnih krajih v Aziji in v Afriki prav toliko, da mu lahko pomaga s kako besedo. Učinek je bil tak, da se je Henrik čedalje podrobneje spominjal teh krajev, da je pripovedoval vedno pesterje in postajal čedalje bolj vesel.

V sobo je stopil Pjotr in ponudil je pisano poslikane steklene žganja, kristalno čiste, ognjevite slivovke: kmečki proizvod iz okolice.

»Naš gospod gost,« je zamrmral, ko je stal pred Elizabeto, »tudi kadi.«

»Ljubi bog,« je vzkliknila Elizabeta in pokazala na pepelnik, ki ga je bil Pjotr pravkar izpraznil. »Jaz pa sem že pri dvajseti —.«

Herkimer je s precejšnjim olajšanjem prižgal svojo pipo. Modri dim se je vlekel skozi odprto okno. Zunaj je bila lepa, svetla noč. Če se je pogovor za trenutek ustavil, je bilo slišati murne in rahlo šumenje reke.

Vsi so se začudili, kako pozno je že, ko je Herkimer vstal. Elizabeta je šla naprej, da ga pospremi iz hiše.

Med vrati se je obrnil in se je nekajkrat priklonil. Ko se je zrnjal, se je s temenom skoraj dotaknil zgornjega podboja. Tesno ob svojem obrazu je opazil malo kovinsko puščico, ki je bila še vedno na svojem mestu.

»Kaj pa je to?« je vprašal.